De kroniek van Kriekebeek

Brabantsch mannekensblad, derde jaerghang, nummer 33, december 1565

KRIEKEBEEK VRIJ!

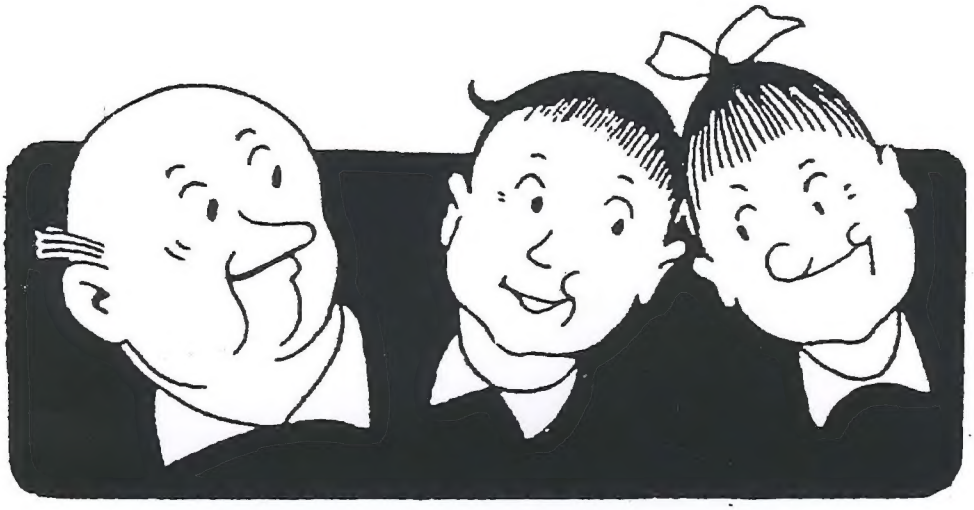

Het bezettingsleger van de hertog van Alva dat sinds voorig jaar het Braebantsche Kriekebeek belegherde en uithongherde, brack onverwacht het beleg op. Nu pas blijkt dat kooning Filips II al enighe tijd gheleden bevel gaf de bezetting op te heffen. De koonincklijke brief werd onderschept door de hertog van Alva, die het verzet van de Kriekebekenaren ten alle prijze wou breken.

Don Persilos y Vigoramba, een oprecht Spaensch edelman, wist de brief te bemachtigen in het kabinet van Alva. Volgens ghoed inghelichte bronnen zou de hertog teruggheroepen zijn naar het Spaensche hof om rapport uit te brenghen over deze zaek.

drie onbekende helden.

In zijn feestrede loofde burghemeester Van de Molenburg de inzet en de moed van drie vrijheidstrijders die een belanghrijke bijdraeghe leverden. Vooral de ghenaamde Lambic, die naer verluidt eighenhandig het Spaensche legher tot staen bracht op een brug, spreeckt tot de verbeelding. Waarschijnlijk zal hij in de toekomst nog van zich laeten hooren. De plaetselijke middenstand laet zich niet onbetuigd, en overspoelt daeghlijks de marckt met eetbaere en niet-eetbaere voorwerpen om het heuglijke feit te vieren. Er zijn naer het schijnt lekkere coecken en soetigheden te krijghen, met de beeltenis van de helden. Brouwer Timmermans kondigde aen dat hij zijn nieuwste brouwsel "Lambic" zal noemen, ter viering van deze heuglijke dag. Het is een straf biertje, vol van smaek, op basis van tarwe en mout. Een welkome afwisseling na al die kriecken.

ghedenkpenning.

Er wordt zelfs een ghedenkpenning gheslaghen met de beeltenis van de bevrijders! Lees ook de paeghina's oover de raeriteiten.

burghemeester onghedeerd.

Burghemeester Van de Molenburg, die ghevanghen was door de belegheraers en als ghijzelaer aen een Spaensch kanon ghebonden werd, ontsnapte op het nippertje aen een gruwelijke dood.

Van de Molenburg, die ondanks zijn penibele situatie de Braebanders het bevel ghaf door te vechten, wist zich op het nippertje te redden met een achterwaertse salto.

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

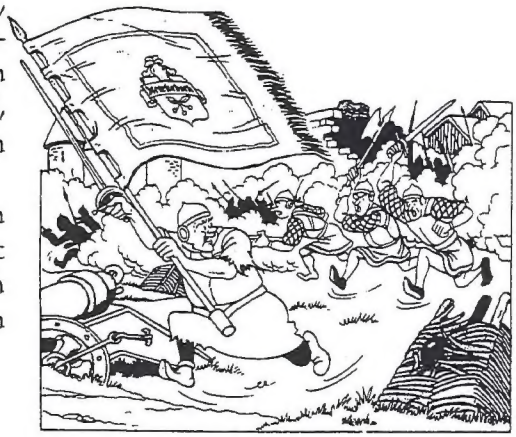

wat met de belastinghen?

Waernemers hoopen dat de tussenkomst van Don Persilos in Kriekebeek duidt op een koerswijzighing van het Koonincklijk Hof. De protesten van de bevolking tegen de ondraeglijke belastinghen kunnen nu niet langer ghenegheerd worden, om onlusten te vermijden. De kroostrijke ghezinnen houden al niet veel meer oover van hun schaemele loon, door de stijghing van de prijzen in deze troebele tijden. Daerbovenop nog een tiende penning betaelen aen de staet, zal heel wat burghers tot de bedelstaf brengen.

BRABANT STRIP MAGAZINE

Het Vlaamse stripinformatieblad,
een uitgave van Brabant Strip, vereniging van stripliefhebbers.

Redactieadres:
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel: 052/30.50.40

Lidgeld 1996:
(B): 600fr., nr.979-7702011-22

(Nl): 37,50 Nlg, Giro 7164404
(t.a.v. Henk Zonsveld
Meilag 38, 1619 XX Andijk).

INHOUD

Bruegel en Vandersteen... 4

Raeriteiten 22

Nieuwsbrief 29

De Veiling 30

De voorkaft werd gerealiseerd door Rudi Duerinckx, naar ontwerp en teksten van Patrick.

REDACTIE

Jean Smits, Frank Huygens, Yves Kerremans, Wim Cludts, J.P. Legein, Willem Gay, Bart Persoons, Wim Huygens.
Werkten mee aan dit nummer:
Luc De Nef
Met dank aan Marc Leemans.
Eindredactie en opmaak:
Patrick Vranken.

Overname van artikels, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

KERSTNUMMER

Waarschijnlijk leest u dit slechts in januari, maar kom, door zulke details kunnen we ons niet laten afleiden.

In deze aflevering wilden we toch eens graag het gebeuren te Bethlehem met Jozef en Maria ter sprake brengen, kwestie van het jaar in de juist stemming te eindigen.
Om het niet te veel doen opvallen, hebben we er een aantal artikels rondgeschreven. Toevallig vonden we op de rommelmarkt een stoffig bevrijdingsnummer van een oud Brabants periodiek, waarvan we deze kopie lieten maken.

Willy Vandersteen werd door Hergé de "Bruegel van het beeldverhaal" genoemd werd, en wij wilden wel eens weten waarom. U kent ons, altijd nieuwsgierig. Een (poging tot) overzicht start op pagina vier.
We hopen hiermee het Suske en Wiske-jaar waardig af te sluiten (wat niet betekent dat we er volgend jaar niets meer zullen over schrijven; het is nu eenmaal een onuitputtelijk gegeven).

Maar toch gaan we het in jaargang '96 ook wel eens over wat anders hebben.
Traditie-getrouw volgen hier onze goede voornemens. In de reeks over klassieke tijdschriften komen nu Bravo en (later) Ons Volkske/'t Kapoentje aan bod.

We willen het graag hebben over Jan Bosschaert, E.P. Jacobs en Karel Verschuere. En in januari is er alvast een uitgebreide bijdrage over Cosey.

Een groot voordeel van de nieuwe spelling die ingevoerd wordt vanaf 1 februari, is dat op dit ogenblik niemand nog weet hoe je nu precies wat schrijft. Wat nu nog verkeerd is, is straks verplicht. Dit is dus ons eerste nummer zonder taalfouten: we zijn gewoon aan het oefenen.

We hopen dat dit nummer nog op tijd komt om voor de nodige stemming te zorgen tijdens de lange winteravonden. In ieder geval wensen we dat in 1996 eindelijk al uw dromen waar mogen worden, beste lezer...

redactie en bestuur.

Agenda 96

14 januari **Berchem** (A'pen).
2de strip- platen- & CD-beurs.
Alpheusdal, 10u., 03/236.84.02

4 februari **Vlaardingen.**
Grote stripbeurs.

11 februari stripbeurs **Nieuwenrode.**
Oude Pastorie, 11u. 015/71.20.60
Tekenaar signeert om 14u.

9/10 maart **Wilrijk.**
8ste Stripbeurs van 't Vlaams Stripcentrum. 03/827.44.26

10 maart **Breda**, 10u.
Boekenbeurs in het Turfschip.
0413-342009 (na 19u.)

16/17 maart **Brugge.**
Brugse Stripbeurs 96 in het Boudewijnpark. 050/38.35.78
Met tentoonstelling originele tekeningen: "De pioniers van het weekblad Kuifje".
Tekenaars signeren vanaf 13u.

31 maart stripbeurs **Opwijk.**

28 april BRABANT STRIP RUILBEURS.
Zaal Het Bad, Leuven, 13u.
Met veiling.

18 mei **Den Bosch.**
4° Grote stripbeurs in de Brabanthallen, 10u. 040-2521009

19 mei **Eindhoven.**
Boeken & Stripbeurs in de Kunstijsbaan, 10u.
0413-342009 (na 19u.)

Goed zoeken, het is een strikvraag...

Waar ligt Kriekebeek?

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Moeilijk te zeggen...
Vermoedelijk niet zo ver van Bierbeek, Sterrebeek en Linkebeek. Gaasbeek, Strombeek, Dilbeek en Molenbeek liggen daar ook ergens in de buurt. Geuze en Kriek worden er gesmaakt, dus... het moet ergens in Brabant zijn. Voor een goed begrip van de artikels op de volgende pagina's, even een korte geschiedenisles.

Alles wat je altijd al wilde weten over Brabant
"*Brabant Strip*, vanwaar toch die naam?". Die vraag wordt ons wel eens gesteld, "en zijn er trouwens nog oude nummers verkrijgbaar?"
Waar staat "Brabant" eigenlijk voor? Hoe moeten we dat uitleggen? We flitsen even terug in de tijd naar het einde van de Dertiende eeuw, toen we nog niet spraken over de Nederlanden. In die jaren strekte het hertogdom Brabant zich ongeveer uit over de huidige provincies Vlaams- en Waals-Brabant en Antwerpen, en de Nederlandse provincie Noord-Brabant. De steden Brussel, Leuven, Nijvel, Breda en 's-Hertogenbosch maakten allemaal deel uit van hetzelfde hertogdom. Vooreerst was Leuven de hoofdstad. Toen Jan I, graaf van Leuven, tot hertog van Brabant promoveerde, ver-plaatste hij zijn hoofdzetel naar het landelijke Brussel, toen nog een provinciestadje. Door de overwinning in de slag van Woeringen in 1288 lijfde Jan I het hertog-dom Limburg in bij Brabant (af en toe een album van de Rode Ridder herlezen kan nuttig zijn). Vlaanderen (nu Oost- , West- , Zeeuws- en Frans-) was toen nog een graafschap aan de Franse kroon.
Ten tijde van Keizer Karel, drie eeuwen later, vormden onze gewesten een bestuurlijk geheel. De toenmalige Nederlanden stemden in grote lijnen overeen met de huidige Benelux. In de loop van de Zestiende eeuw ging het Noorden zich noodgedwongen afscheiden, om te ontkomen aan de Spaanse overheersing onder Filips II, zoon van Keizer Karel. De Zuidelijke Nederlanden bleven bezet, en het oude Brabant werd in 1648 opgesplitst. In die tijd werden dus de kunstmatige grenzen getrokken die we sindsdien kennen. In het Zuiden heeft lang de romantische idee geleefd van vereniging van Noord en Zuid. Deze groot-Nederlandse gedachte wordt door de jongere generatie wel wat realistischer bekeken.
In januari van dit jaar werd de Belgische provincie Brabant tenslotte opgedeeld in een Vlaamse en een Waalse provincie, en Leuven werd de hoofdzetel van Vlaams Brabant.

Willy Vandersteen in Brabant
Brabant is dus één van de dingen die Vlamingen, Franstaligen en Nederlanders gemeen hebben, of ze dat nu graag hebben of niet. Willy Vandersteen beschouwde zichzelf als een echte Brabander; hij vond zichzelf wel terug tussen de levensgenieters zoals Bruegel ze op het doek zette. Het is dus geen wonder dat Vandersteens sfeervolle verhalen over het oude Brabant zo populair geworden zijn bij de drie bevolkingsgroepen. Vandersteen liet zijn voorliefde voor de Brabantse geschiedenis en haar bewoners duidelijk blijken. In *Het Spaanse spook* vertelt hij met de nodige zwier over Bruegel en zijn tijdgenoten in de woelige Spaanse periode. Met de Tijl Uilenspiegel-verhalen ging hij hier nog wat dieper op in. In zijn allerlaatste stripreeks, *De Geuzen*, pikte hij met zichtbaar genoegen het thema weer op dat hem na al die jaren nog steeds nauw aan het hart lag.
Hij maakte er geen geheim van dat hij zich voor deze laatste reeks rechtstreeks liet inspireren door Bruegel. Het is een hommage aan de grote schilder geworden.

Brabant Strip
Toen Brabant Strip in 1992 opgericht werd door een handvol stripliefhebbers uit Vlaams-Brabant, kozen we een voor de hand liggende naam. We zochten immers contact met andere stripliefhebbers, in een gemoedelijke Brabantse sfeer. Tussen pot en pint, jazeker.
Die naamkeuze houdt achteraf bekeken wel méér in dan we konden vermoeden. Via Brabant Strip kwamen we in contact met heel wat gelijkgezinden uit Noord en Zuid. Met meer dan driehonderd zijn we ondertussen. Er kwamen ook enthousiaste leden in Oost- en West-Vlaanderen, Antwerpen, Limburg en Nederland, en wanneer je elkaar leert kennen, gaan de overeenkomsten meer opvallen dan de verschillen. Zo viel ons pas later de gelijkenis op met het "Brabants Stripspektakel" van Valkenswaard.
Het feit dat we Brabant in onze naam dragen, is dus uiteindelijk geen geografische beperking gebleken, wel een verwijzing naar een natuurlijke band over de huidige provincie- en staatsgrenzen heen. En daar was het ons toch om te doen.
Het Verenigde Europa lijkt tot nu toe uitsluitend uit economische tabellen en handelsovereenkomsten te bestaan, maar wie weet vervagen de grenzen in de toekomst wel echt...
Tenslotte bestaan ze vooral nog in ons hoofd.
Patrick.

Een vlucht over de Nederlanden in de 16de eeuw

OORLOGSSATIRE NAAR EEN GRAVURE VAN PIETER BREUGHEL.

"DE STRIJD VAN DE SPAARPOTTEN EN DE GELDKOFFERS "

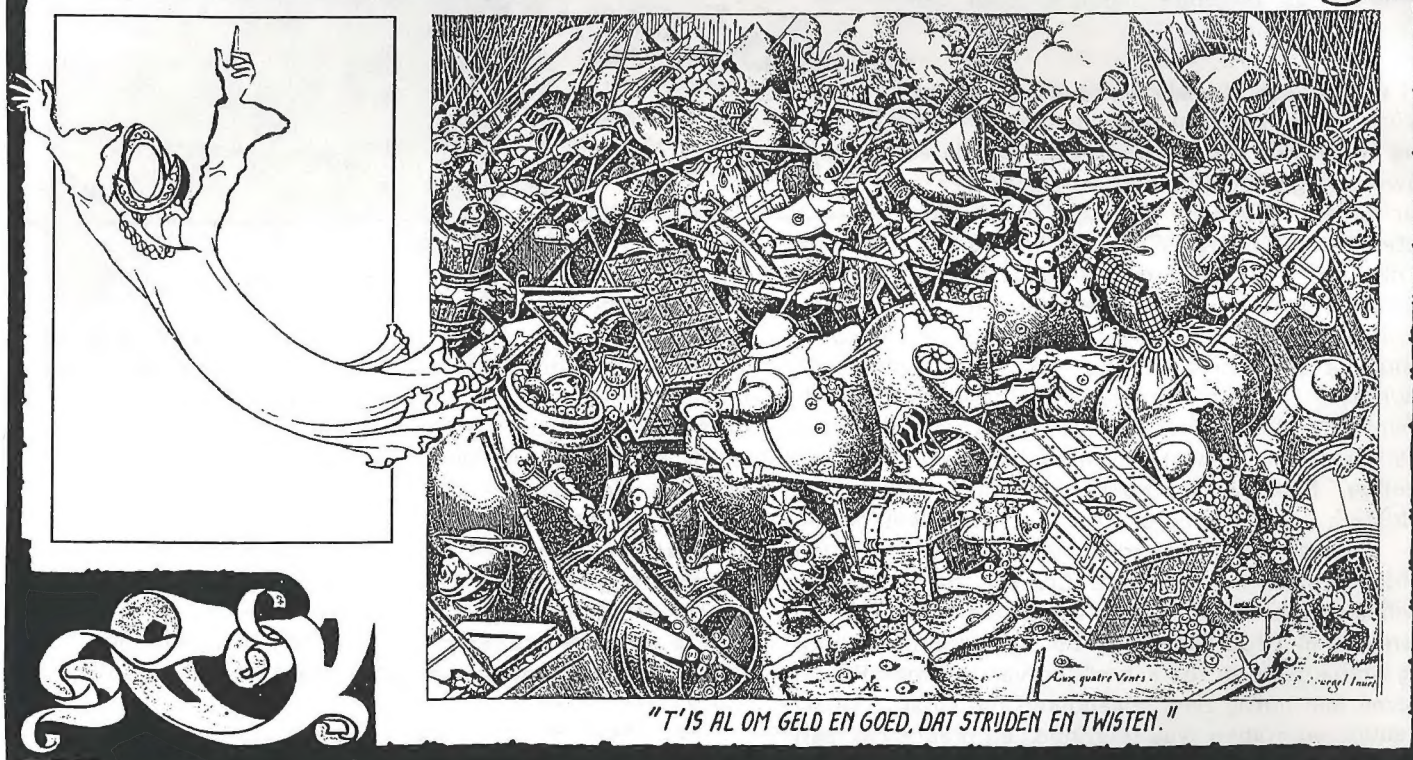

"T'IS AL OM GELD EN GOED, DAT STRIJDEN EN TWISTEN."

met Bruegel en Vandersteen als gids

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

"...ooit kreeg ik eens een briefje van een knaapje uit Nederland : "Mijnheer, uit welk boek tekent u dit allemaal over? "
(Willy Vandersteen)

Hoewel de inspiratiebronnen van Vandersteen onuitputbaar waren, vinden we in zijn werk een bepaalde voorkeur terug voor de 16de eeuw in onze contreien. Men spreekt wel vaak over de "duistere middeleeuwen", maar deze 16de eeuw had beter dergelijke pejoratieve titel meegekregen.
Het toenmalige Europa werd verscheurd door oorlogen, bijna allen veroorzaakt door de Spaanse bezitsdrang. Daarbij kwam dan ook nog dat het streng katholieke Spanje zijn godsdienst aan iedereen wou opdringen. Dit alles in een tijdsgeest van renaissance, met nieuwe ideeën op alle terreinen. Luther, Calvijn en de wederdopers waren gegeerde prooien voor de niets ontziende Spaanse inquisitie. Het was een periode van moord, vervolgingen, brandstichting en meer van dit "fraais", meegebracht door de vele, al dan niet geregelde veldslagen. De ondraaglijke belastingen die er nog bovenop kwamen, moesten wel tot opstanden leiden.
De Spaanse koning Filips II (zoon van Karel V) liet onze Nederlanden onder voogdij van Margaretha van Parma, maar om een eind te maken aan alle revoltes, stuurde hij de hertog van Alva. Dit bleek echter olie op het vuur te zijn. Willem van Oranje, die de Nederlanden wou verenigen, werd zijn officiële tegenstander.
In deze chaotische periode moeten we Pieter Bruegel (1525? - 1569) situeren. Hij was als het ware de politieke verslaggever en cartoonist van zijn tijd. Deze man, die zò volks en verhalend kon tekenen en schilderen, moest Vandersteen wel aanspreken. Het feit dat Bruegel geruime tijd in Antwerpen verbleef, zou daar ook niet geheel vreemd aan zijn.

Suske en Wiske in de 16de eeuw

Reeds vanaf *Op het eiland Amoras* zitten we in de 16de eeuw. Door het briefje van Sus Antigoon kennen we zelfs het exacte jaartal: 1541. In deze "luchtfoto" van hetzelfde Amoras (uit *De stalen bloempot*) vinden we de eerste kleine verwijzing naar Bruegel. Amoras is immers overduidelijk het 16de-eeuwse Antwerpen met

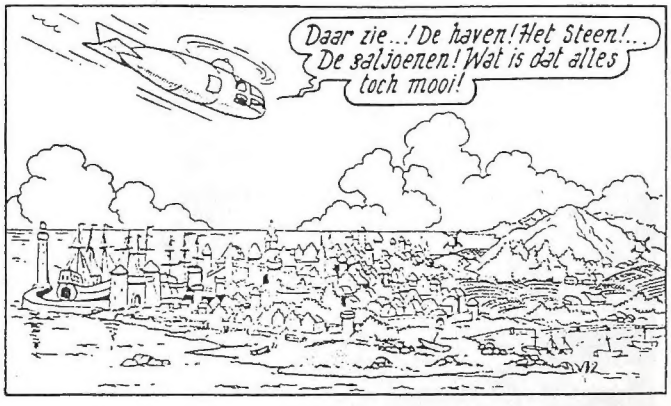

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

een exotisch decor. We kunnen het vergelijken met de weinige stadsgezichten die Bruegel ooit schilderde.

Drie jaar na de ontdekking van het eiland Amoras kregen we plots een gans andere Vandersteen te zien. Zijn medewerking aan het weekblad *Kuifje* had in 1948 een prachtvrucht afgeworpen: *Het Spaanse spook*. Een duidelijker voorbeeld van Bruegel-invloeden op de Suske en Wiske-verhalen kan er niet zijn. Alle ingrediënten zijn aanwezig: het Vlaamse landelijk leven in de 16de eeuw en Pieter Bruegel zelf, met zijn visie op het terreurbewind van Alva. Het semi-realisme dat Hergé aan Vandersteen had opgedrongen, kwam dan ook functioneel tot uiting. Het maakte trouwens de ganse "Blauwe reeks" tot een unicum.

Door een knap staaltje toverkunst van Don Persilos de Vigoramba komen Suske, Wiske en Lambik via Bruegels schilderij *De Boerenbruiloft* (1565) in de bewuste periode terecht. Het stilstaand beeld van het schilderij ontaardt in een grote schermutseling en Vandersteen sleept gewoon het decor, de kleding en de personages mee in de verdere loop van het verhaal. Don Persilos geeft de historische uitleg voor de revoltes, die er kwamen door het zware taxeren van de bevolking. Dit gebeurde onder meer door het opleggen van de "tiende penning" (10%, ondertussen 20,5% - red.). Alle middelen waren goed voor de Spanjaarden om aan de nodige fondsen te komen voor het onderhoud van hun leger, dat meestal uit huurlingen bestond (de "roodrokken"). Beleg en plundering van steden waren dan ook schering en inslag. Kriekebeek is zo'n -fictief- belegerd stadje.

Het mooie van het verhaal schuilt in de daadwerkelijke rol die Bruegel en Alva mogen spelen. Over Alva komen we te weten dat hij veelal naar eigen goeddunken handelde, zonder specifieke orders van Filips II. Er volgt ook nog een boeiende gevechtsscène tussen Suske en de Hertog himself. Op een zeker ogenblik ziet Suske iemand een tekening maken van een gevecht tussen Lambik en een dierenbeul. Wiske herkent Bruegel en gaat een gesprek aan, waarin ze met weinig woorden bewijst veel van de man af te weten.

Na een studiereis naar Italië schilderde Bruegel in zijn vroege werken exotische landschappen, met bergen en zeeën. In zo'n landschap plaatste Bruegel wel eens typisch Vlaamse huisjes.
Zeeslag in de Straat van Messina, 1561 (fragment).

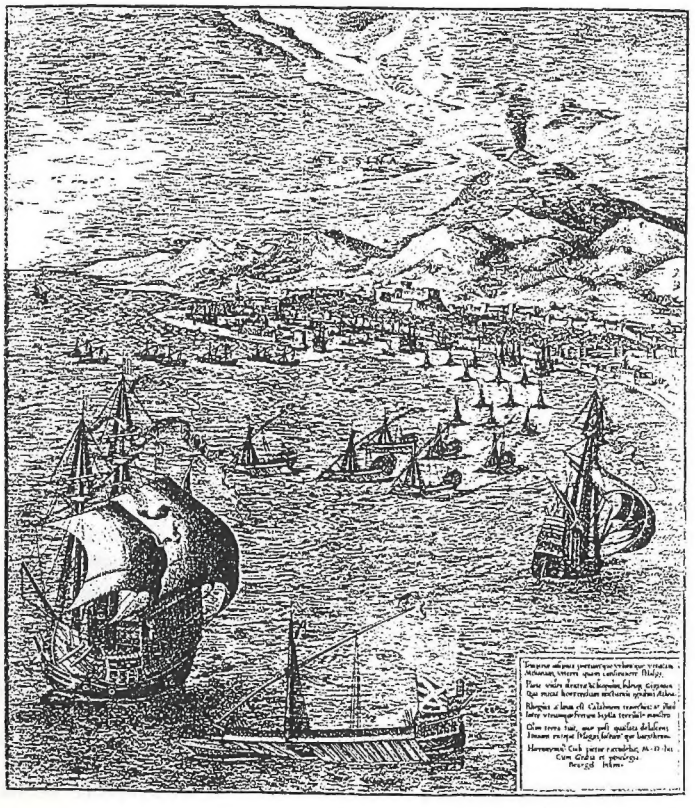

Later worden zij door ene Meyers, een boekhandelaar, naar Bruegel verwezen om valse kaarten te laten drukken voor een Spaans bal. Volgens Vandersteen beschikte hij dus ook over een sluikdrukkerij, maar historisch zijn hiervoor geen aanwijzingen.

De onverwachte volzin van Wiske valt op tussen de andere teksten. Het zou wel eens een "knipoog" van de auteur kunnen zijn, een antwoord op de kritiek van Hergé, die Vandersteens strips "te volks" vond. In dat geval trekt Vandersteen hier voor het eerst de parallel tussen Bruegel en zichzelf. Beiden kwamen bovendien van Antwerpen naar Brussel.

O, dan zijt u het die als knechtje bij schilder Pieter Coecke te Antwerpen in dienst trad en liever het bonte plattelandsleven van uw volk schilderde dan de Italiaanse werkwijze van uw meester te volgen.

© Standaard Uitgeverij, A'pen.

Het Spaanse spook speelt zich vooral af in de onmiddellijke omgeving van Brussel, in het Zoniënwoud, en ook in het Brusselse stadhuis. In 1563 vestigde Bruegel zich te Brussel in de Hoogstraat (in de huidige Marollen -red.). Vandersteen deed dus de nodige opzoekingen voor dit verhaal.

Toch is er in *Het Spaanse spook* een kleine historische onnauwkeurigheid geslopen. Op een zeker ogenblik werkt Bruegel aan het doek *Jagers in de sneeuw*, een werk dat, net als *De Boerenbruiloft* in de aanvang van het verhaal, uit 1565 dateert. De hertog van Alva deed zijn intrede in Brussel, onder alles behalve vriendelijk enthousiasme, pas in 1567. Zijn optreden in *Het Spaanse spook* komt dus twee jaar te vroeg.

De Toren van Babellar en andere verhalen

De terugkeer van onze vrienden naar de twintigste eeuw, na afloop van het avontuur in Brussel, betekende echter niet het einde van de belangstelling van Willy Vandersteen voor het werk van Bruegel. Ook in *De stalen bloempot* (1950), dat zich opnieuw op het 16de eeuwse Amoras afspeelt, vinden we een verwijzing. Uiteraard denken we aan *De toren van Babel*. Bruegel maakte drie versies van dit werk, slechts twee ervan bleven bewaard. Het verhaal van *De stalen bloempot* draait grotendeels om deze bijbelse toren, die de hoogmoed symboliseerde. De "Bloempotters" willen op Amoras een toren van Babbelar bouwen.

Dit is natuurlijk maar een model van wat eens een machtig bouwwerk zal zijn ...De toren van Babbellar!
Een hulde aan het resultaat van het gebabbel!!!

De maquette van de Bloempotters (links) lijkt sterk op Bruegels Toren van Babel (rechts) van ca. 1568.

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Ze saboteren daarom met alle middelen de werkzaamheden aan de kathedraal, waarvoor men Lambik tot architect bombardeerde. De huisjes van Bruegel werden die van Amoras, en Bruegels bouwwerf werd die van Lambik.

Dulle Griet op strooptocht in de hel, 1562 (fragment).

We moesten wachten tot 1966 om in de Suske en Wiske -reeks opnieuw expliciet met Bruegel kennis te maken. De formule om een onderdeel van een schilderij

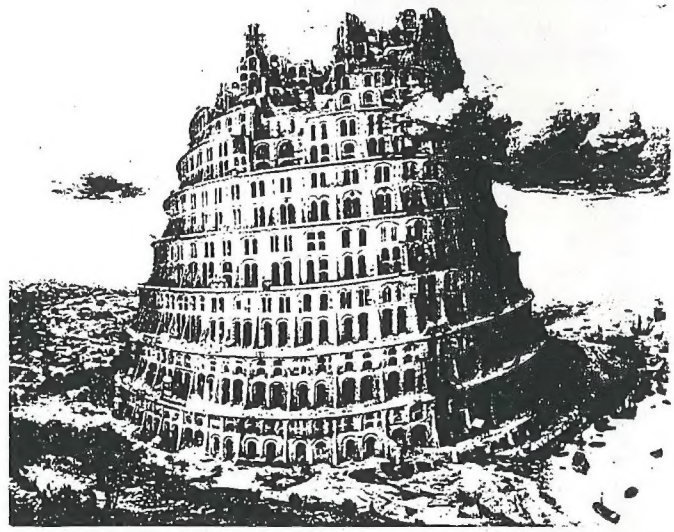

een belangrijke functie te geven in het verhaal werd na *De Boerenbruiloft* nog meermaals toegepast, o.a. in *Het rijmende paard* en in *De raap van Rubens*. Zo ook in het album *De dulle griet*. Het verhaal draait om dit akelig personage, dat via de Teletransfor van professor Barabas in onze tijd terechtkomt. Bruegel schilderde zijn *Dulle Griet* 400 jaar eerder, in 1562, maar toch voelt dit "vrouwmens", zoals Lambik haar noemt, zich ook behoorlijk thuis in onze hedendaagse maatschappij. Moord, dood, brandstichting en oorlog beheersen haar denkpatroon. Voor Vandersteens Dulle griet is Schalulleke het geviseerde object om deze lusten op bot te vieren. Op het schilderij is het koffertje dat ze onder de arm klemt gewoon een deel van haar oorlogsbuit, terwijl Vandersteen daar een raadselachtige inhoud ging bij bedenken. Uit de glazen bolletjes die het koffertje bevat, tovert ze kleine soortgenootjes.

Deze "Grietjes" moeten haar helpen om een oorlog te ontketenen. Na vier eeuwen vertonen ze gelukkig tekenen van slijtage. Griet heeft terecht haar bedenkingen bij de opmerkingen van Suske en Wiske over wapenbeperking, vredesbesprekingen, de rechten van de mens, enz... Ze slaat de bal terug met haar opinie over de (toen actuele) oorlog in Vietnam. Vandersteen had niet graag dat men sprak van "gemoraliseer" in zijn werk, maar in dit album neemt hij een zeer duidelijk standpunt in. Getuige hiervan is de laatste strook van het verhaal, overigens uniek als "Wiske-einde".

HET IS NOG VEEL SPIJTIGER DAT DIT MAAR EEN BEELDVERHAAL IS.. WANT IN EEN VER LAND REGENT HET NOG STEEDS
BOMMEN TOT HET BITTERE....
EINDE

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Het einde van *De dulle griet* speelt zich grotendeels af in Bokrijk, waardoor Vandersteen automatisch een 16de-eeuws decor bekwam.

De kindermoord te Bethlehem

Laten we de Suske en Wiske-reeks verlaten met een verhaal dat ook duidelijk op Bruegel en de Spanjaarden geïnspireerd is.

Het betreft *De snoezige Snowijt*, een kortverhaal uit 1973. De Spanjaarden vernielen alle namaak-Snowijtjes in hun zoektocht naar de echte Snowijt. Bruegel laat de Spanjaarden wel degelijk kinderen vermoorden in *De kindermoord te Bethlehem*, uit 1566. In het bijbelse verhaal worden alle pasgeborenen vermoord door de soldaten van Herodes, die op zoek zijn naar Jezus.

Bruegel werd lang beschouwd als een schilder die kritiek gaf op de Spaanse bezetting in zijn tijd. Ook Willy Vandersteen stelt hem op die manier voor in zijn strips. Natuurlijk is onze opinie over Bruegel gebaseerd op interpretaties van zijn werken, die vol symboliek zitten. Die symboliek is niet altijd even duidelijk. De laatste jaren wordt de anti-Spaanse houding van Bruegel ontkend door historici : de "kritische" werken zouden geschilderd zijn verscheidene jaren vòòr de gebeurtenissen waarop ze kritiek zouden leveren. Een uitzondering wordt wel gemaakt voor De kindermoord te Bethlehem, *waar men toch niet naast de Spaanse soldaten kan kijken. Ook vandaag nog staat de precieze datering van sommige werken van Bruegel ter discussie. Zelfs zijn exacte geboortedatum is onzeker. Schilderde Bruegel met een kritisch oog? Hij toont ons oorlogsgruwelen, de dood, en zijn tijdgenoten die met al hun zwakheden genieten van het leven. In hoeverre kunnen wij ooit achterhalen wat 400 jaar geleden echt gebeurde?*

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

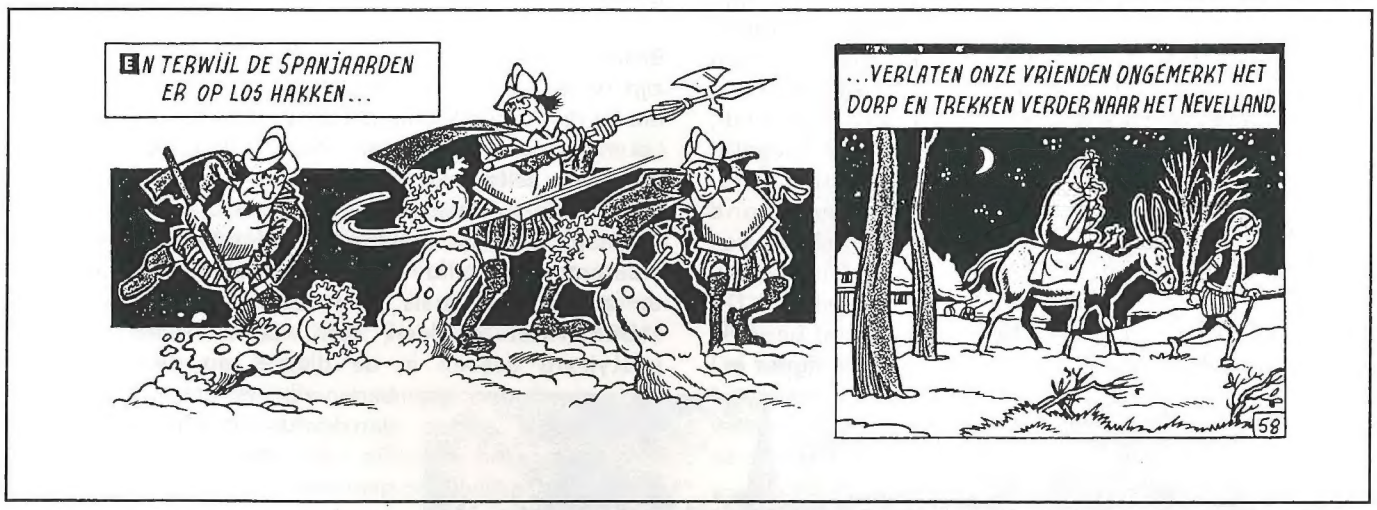
EN TERWIJL DE SPANJAARDEN ER OP LOS HAKKEN...
...VERLATEN ONZE VRIENDEN ONGEMERKT HET DORP EN TREKKEN VERDER NAAR HET NEVELLAND.
58

Bruegel riskeerde heel wat met dit schilderij. Als "stille getuige" van de moord staat tussen de Spaanse ruiters op de achtergrond een man met een baard, gehuld in een zwarte kapmantel. Het is duidelijk Alva, die het tafereel gadeslaat (hoewel Alva nog niet in Brussel aangekomen was, ging zijn reputatie hem blijkbaar wel vooraf -red.).

Kerstsfeer

Suske en Wiske verplaatsen zich in *De snoezige Snowijt* op een ezeltje, net als Jozef en Maria in *De volkstelling* van Bruegel uit 1566. Dat we ons het ganse kerstgebeuren vandaag in een sfeervol sneeuwlandschap voorstellen, danken we trouwens grotendeels aan Bruegel.

De kindermoord te Bethlehem, 1566, (fragment).

Uilenspiegel en het Roode Masker als vrijheidsstrijders.
Ook in andere reeksen van Vandersteen vinden we hetzelfde thema terug. Al in 1946 tekent hij in *Petit Monde* en *Ons Volkske* het verzet van *Het Roode Masker* tegen de Spaanse bezetter. Vandersteen verwerkt in deze realistische strip al een aantal elementen uit het oeuvre van Bruegel, zodat het geheel als een kladversie van *Het Spaanse spook* kan beschouwd worden. Bruegel zelf treedt hier voor het eerst op, terwijl hij *De ekster op de galg* afwerkt in 1568, dus eigenlijk drie jaar na de aankomst van Suske en Wiske.
Wanneer we terugkeren naar de periode van medewerking aan het weekblad *Kuifje*, vallen zeker de twee losse verhalen op met avonturen van Tijl Uilenspiegel: *De opstand der geuzen* (album 1955) en *Fort Amsterdam* (album 1955). Oorspronkelijk was Tijl Uilenspiegel een Nederduitse volksheld, wiens avonturen zich situeerden rond het einde van de 15de eeuw. Charles De Coster bewerkte de figuur in *La légende d'Ulenspiegel* tot een Vlaamse vrijheidsheld in zijn strijd tegen de Spanjaarden in de 16de eeuw. Haast vanzelfsprekend nam Vandersteen de Tijl van De Coster over. Ook enkele fratsen van Tijl werden in striptaal geïllustreerd. Natuurlijk nam Vandersteen ook de belangrijke nevenpersonages Nele en Lamme Goedzak over. Het realisme van Breughel valt niet te onderschatten. Hij schilderde zijn blinden zo waarheidsgetrouw dat oogartsen de aard van de blindheid konden vaststellen. De ene heeft leukemie aan het hoornvlies, de andere zwarte staar en bij de derde werden de ogen uitgestoken.
In de Tijl Uilenspiegel-verhalen gaat Vandersteen, met de medewerking van Karel Verschuere, ook de realistische toer op. Dat hij een uitgesproken voorkeur had voor galjoenen, blijkt uit heel zijn werk. Hier kreeg hij de kans ze gedetailleerder in beeld te brengen.

Bruegel streefde ook naar een technische precisie in zijn werk. Hij maakte tal van tekeningen en schetsen, die hij dan uitwerkte in schilderijen en gravures.
Later werden ook van die voorstudies gravures gemaakt, zelfs nog na zijn dood. Zo werd een reeks gravures van zeeschepen gemaakt (afb. p.9) naar schetsen voor de gravure van Messina. Dat verklaart waarom we dezelfde thema's terugvinden op gravures en schilderijen, zoals bijvoorbeeld *De val van Icarus* (1558). Het schilderij (afb. p.11) toont ons een gestyleerd galjoen in de diepte, en de spartelende benen zijn het enige wat we nog van Icarus kunnen bewonderen. Op de gravure (ca. 1562), gemaakt naar de oorspronkelijke schetsen, worden het galjoen en het eigenlijk onderwerp, Daedalus en zijn zoon Icarus die te dicht bij de zon vliegt, duidelijk afgebeeld.

Linksboven: Suske, Wiske en Lambik ontmoeten burgemeester Van de Molenburg, die zich vermomd heeft als de tweede blinde van links op het schilderij van Bruegel.

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Boven: De blinden (1568) Op de achtergrond zien we het kerkje van Pede dat we vandaag nog aantreffen in het Pajottenland bij Brussel.

Rechts:
Alweer zijn de verwijzingen naar Bruegel treffend. Van de blinden maakt Vandersteen Spaanse spionnen.
Zij zien niet, maar horen des te beter!

's Morgens is de wagen hersteld. De buidels worden weer weggemoffeld en de reis gaat verder. In een herberg waar Tijl en Lamme ontbijten, doen drie blinden hun intrede

De opstand der Geuzen draait hoofdzakelijk om de watergeuzen. Oorspronkelijk waren dit veelal kapers die de Noordzee onveilig maakten. Ze waren uitgesproken anti-rooms en de kopstukken waren meestal berooide edellieden. Willem van Oranje trachtte ze in één sterke vloot te verenigen. Na enige succesvolle aanvallen op de Spaanse Nederlanden vanuit zee, vervielen ze terug in de vrijbuiterij. In *De opstand der Geuzen* komt die laatste periode niet meer ter sprake. Nadat ze eerst in Engeland veilige schuilhavens hadden gekregen, werden ze uitgewezen. Dit leidde dan tot hun verovering van Den Briel op 1 april 1572. Vandersteen laat de gepleegde wreedheden begrijpelijk achterwege. Zoiets beschrijven in een beeldverhaal zou in 1954 trouwens niet mogelijk geweest zijn. Hij vermeldt wel de samenwerking met Lumey of Lamarch, admiraal van de vloot, maar niet het feit dat deze Lumey later zelfs door Oranje werd gevangen gezet. De rol van de watergeuzen was definitief uitgespeeld vanaf 1573, toen Oranje zich in Holland vestigde.

Misschien zag Vandersteen te laat in dat hij met *De opstand der Geuzen* reeds te ver gevorderd was in de 16de eeuw, zodat hij het tweede deel in deze miniserie in een totaal andere plaats en tijd zette. Tijl, Nele en Lamme Goedzak zijn bijna honderd jaar ouder geworden als ze zich in 1651 in Nieuw-Amsterdam bevinden, het latere New York. Het eerste deel speelde zich af in Damme in 1562.
In een even realistische tekenstijl wordt in *Fort Amsterdam* het leven van de eerste Nederlandse kolonisten in Noord-Amerika prachtig beschreven, en hun contacten met de oorspronkelijke Indiaanse bevolking.
Toch veronderstel ik dat Vandersteen ergens "onder in zijn schuif" nog een idee moet opgeborgen hebben over de heroïsche teloorgang van de zogezegd onoverwinnelijke Spaanse Armada in 1588. Of kon hij de knoop niet doorhakken dit gegeven in de Suske en Wiske -reeks te gebruiken? De admiraal van deze Armada was immers ene Sidonia.

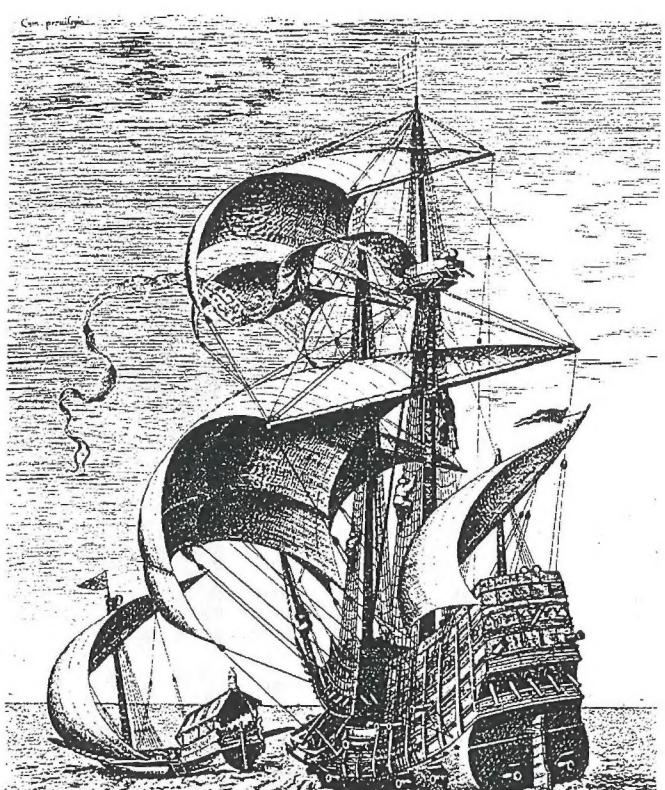

De schaatstaferelen in *De opstand der Geuzen* zijn als het ware geplukt uit Bruegels werken die zich in de winter afspelen, zoals *De vogelknip* (1565), *Jagers in de sneeuw* (1565) en *De volkstelling* (1566).

Boven: gravure Bewapend driemastschip in volle zee.
Rechts: fragment uit de gravure Schaatsenrijden voor de Sint-Jorispoort te Antwerpen *(beiden ca. 1561).*
Helemaal onderaan: Vandersteen verwerkt deze elementen tot een sfeervol tafereel.

De Geuzen,
Vandersteens hommage aan Bruegel

De boerenbruiloft, 1565

Dat Vandersteen zelf geweldig hield van dat eerste Geuzen-verhaal, blijkt uit vele interviews. Wanneer men hem naar zijn toekomstplannen vroeg, kwam hij er steeds op terug: "ik zou nog graag eens een serie willen maken in de aard van Tijl, in een Bruegeliaanse sfeer...".
Hoewel de serie volgens Vandersteen in 1974 reeds vorm begint te krijgen, komt het eerste verhaal er pas in 1985. De gelijkenis met Tijl Uilenspiegel is treffend. Tijl wordt Hannes, Lamme Goedzak wordt Tamme en de "brave" Nele verandert in de vrijgevochten Veerle (oorspronkelijk zou haar naam Soetkin worden).

Deze gravures waren achtereenvolgens: *De strijd van de spaarpotten en de geldkoffers* ; *De Hoop* (uit *De ekster op de galg*, ook de titel van een werk van Bruegel) ; *De heks van Mellegem* ; *Boerenbruiloft*.
De reprodukties van de echte gravures werden achteraan in de albums bijgeleverd, ze konden fungeren als bladwijzer. In het vijfde deel, *Soetkin de Waanzinnige*, houdt deze mooie gewoonte op. We krijgen nog wel een gravure uit de 16de eeuw over de behandeling van epileptici.

© *Standaard Uitgeverij, Antwerpen*

Vandersteen stapte wel terug over naar het semi-realisme.
Hannes, Tamme en Veerle duiken geregeld op in schilderijen van Bruegel. We vinden hen steeds aanwezig op de vele boerendansen, dito bruiloften en Bruegelkermissen waar de serie rijk aan is. Leuk is wel dat het bekende tafereel van de "rijstpaphistorie" weer opduikt, dat de aanzet vormt tot *Het Spaanse spook*. Ditmaal zit ons drietal mee aan de tafel.
Zoals meerdere werken van Bruegel, bevat ook *De boerenbruiloft* heel wat rariteiten. Om te beginnen moet men vruchteloos zoeken naar de bruidegom. De drager van de rijstborden die voorgaat, blijkt over een derde been te beschikken, en Bruegel geeft zichzelf een klein gastrolletje, een "cameo" zoals Hitchock zou doen in zijn films. Uiteraard herhaalde Vandersteen deze spielerei met zichzelf als de figuur rechts.

De eerste vier Geuzen-verhalen worden gekenmerkt door de inleidende tekening. Vandersteen verwerkt daarin een gravure van Bruegel.

De spelletjes van Willy Vandersteen...
Boven: de figuur met degen rechts op het schilderij, niet gekleed als boer, wordt beschouwd als een "cameo" van Bruegel.
Rechts: Wiske herkent hem, ondanks zijn grijze baard.
Links: Vandersteen zelf als Bruegel.
Midden: Lambik als de boer met doedelzak uit het schilderij.

Vanzelfsprekend blijft de geschiedkundige achtergrond steeds aanwezig. Hannes ontmoet geregeld Willem van Oranje en zijn eeuwige tegenstrever Alva. Vele historische feiten kregen hun -soms anecdotische- functie. Zo werkte Vandersteen het sneuvelen van Lodewijk en Hendrik van Nassau, broers van Willem, uit in een prachtige tekening (in *Flodderbes, de heks)*.

Van de onthoofding van Egmont en Hoorne maakte hij een stijlaanpassing van een oude gravure. Om bepaalde waar gebeurde passages te illustreren, gebruikte hij de techniek van de grisaille. Prachtig en effectief. Als voorbeeld: het uitmoorden van de weerloze bevolking van Naarden in *Soetkin, de waanzinnige*.

In het boeiende pakket van de 16de eeuw mocht de ziener-alchimist niet ontbreken. Vandersteen moest niet ver zoeken naar zijn *Dostranamus*.

De echte Nostradamus(1505-1566) had ook voldoende moeilijkheden met de Spaanse Inquisitie. Dostranamus is onder andere uitvinder van een TV avant la lettre. Wat zet Vandersteen zoal op het programma? Bruegel natuurlijk, met *De grote vissen eten de kleine,* uit 1557 (tekening links).

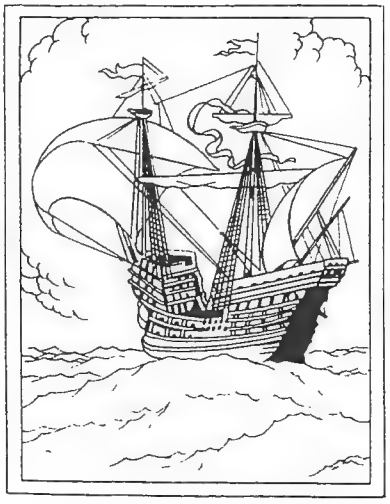

Vandersteen deed verder ook grondig onderzoek naar elementen die hij kon gebruiken in zijn verhalen. Eén van de requisieten die hij ooit nodig had, was een draaiende geschutstoren. Hij deed een oproep om documentatie via de radio. Blijkbaar met gunstig gevolg, want we kunnen het wapen "bewonderen" in *De ekster op de galg.* Rariteiten deden het natuurlijk, zoals het veldkanon met zeven lopen, wel degelijk een bestaand wapen.

© *Standaard Uitgeverij, Antwerpen*

Af en toe vertolken nevenpersonages van Bruegel een figurantenrol. Vergelijk het fragment links, uit *De zeven jagers*, met *De val van Icarus*, ca.1558 (midden).
Zowel de boer die ploegt, zijn paard en de boom, als de herder, zijn hond en de schapen vinden we terug in de strip.
Let ook op het galjoen (boven) uit *De val van Icarus*, waarmee Don Persilos naar Spanje reist in *Het Spaanse spook.*

STRIPWINKEL

COBELIJN

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN

016 / 23.55.86

STRIPWINKEL

HET „B"-GEVAAR

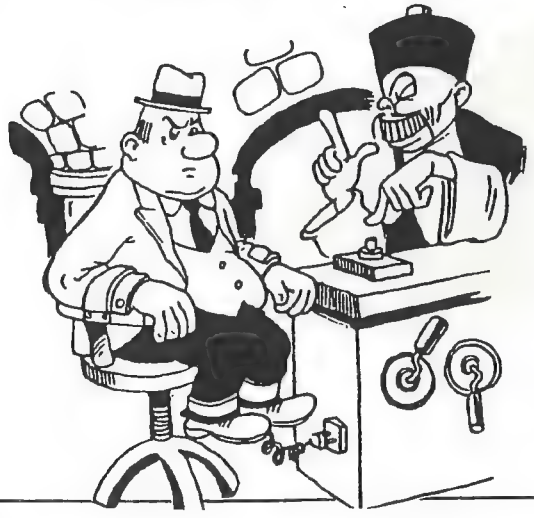

nieuwe, tweedehandse, antiquarische strips, comics, curiosa, originele tekeningen, tentoonstellingen

ERIK DENEYER

open ma-za: 10.30-19.00
Greepstraat 15, 1000 Brussel
tel-fax 02/ 513.14.86

Nog meer figuranten

In *De geuzen* komt nog een ander belangrijk nevenpersonage naar voor: Maldor de kluizenaar. Via deze Maldor wordt af en toe beroep gedaan op visioenen, die erg surrealistisch overkomen. Apocalyptische beelden waren ook Bruegel niet vreemd. Op zijn beurt was hij erg beïnvloed door Jeroen Bosch (1450-1516).
Bosch was een grootmeester in dit genre. Deze griezelige vorm van surrealisme vinden we in heel wat verhalen van Vandersteen terug. Het is echter een ander aspect van zijn oeuvre, dat een aparte behandeling verdient.

We eindigen liever in alle rust met wat figuranten uit *De nacht van de satanszoon* en *Het Spaanse spook*. Vergelijk met Bruegels *De hooioogst* (1565) en *De Lente* (1570).
Bruegels gravures en schilderijen van de vier seizoenen inspireerden Vandersteen dus meer dan eens. Spijtig genoeg dienden we van onze Vlaamse ambassadeur afscheid te nemen met een onvoltooide symfonie.
"Willy Vandersteen, de Bruegel van het beeldverhaal", een mooiere titel kon men hem niet geven.
Luc De Nef.

Aanvullende commentaren: Patrick Vranken.
Aanvullende illustratieve vergelijkingen tussen Bruegel en Vandersteen: Frank Huygens.

Hello cowgirl in the sand
Wat doet die koehoedster in Het Spaanse spook *toch met die hark? Dierenmishandeling bij Suske en Wiske? Nee, Vandersteen heeft het meisje uit het schilderij* De korenoogst *geplukt (fragment links), vandaar...* © *Standaard Uitgeverij, Antwerpen*

Boven: Fragment uit De nacht van de Satanszoon.
De houding van Hannes en ook de planten in de tuin zijn geïnspireerd op de gravure De lente *(1570). (fragment rechts).*

Spookverhaal?

Zoals Suske en Wiske in 1945 het 16de-eeuwse Antwerpen ontdekten op de rug van Sus Antigoon, zo vlogen ze met het Spaanse spook over het 16de-eeuwse Brussel.

Willy Vandersteen had vòòr *Op het eiland Amoras* al wel wat getekend, maar dit verhaal betekende een ware doorbraak. De verspreiding van de krant was in die jaren nog eerder regionaal te noemen, en de strip was bijgevolg vooral afgestemd op het Antwerpse publiek. De populaire voorstelling van de verloren zonen van de 16de-eeuwse Scheldestad, met verwijzingen naar de oorlog, de bombardementen en de bevrijding, sloeg enorm aan. De albums vlogen dan ook de deur uit.
Het verschil met een louter avontuur als *Rikki en Wiske*, dat slechts matig verkocht, was duidelijk: het publiek was dol op dit beeld van zijn eigen geschiedenis. De bekering van heel Vlaanderen was nog slechts een kwestie van tijd; Antwerpen heeft altijd al een soort voortrekkersrol gespeeld.
Toen Vandersteen in 1948 gevraagd werd voor *Tintin/Kuifje*, met zijn hoofdzakelijk Brusselse en Franstalige lezers, lag een herhaling van de succesformule voor de hand. Het is dus geen toeval dat we Suske en Wiske opnieuw aantreffen op de rug van een sympathiek spook, dat ditmaal over het 16de-eeuwse Brussel vliegt. Net als Amoras wordt ook Kriekebeek gebombardeerd en uiteindelijk bevrijd. De dramatische rol van professor Barabas, als gijzelaar aan een kanon gebonden, wordt overgenomen door burgemeester Van de Molenburg. Aangevuld met de grote lijnen van *Het Roode masker* wordt het verhaal meer uitgewerkt en voorzien van een echt sfeervol historisch kader. Flink klutsen, en uit *Amoras* en *Het Roode masker* ontstaat *Het Spaanse spook*. Het succes kon niet uitblijven.
Voor Franstaligen blijft *Het Spaanse spook* dan ook het allereerste Suske en Wiske-verhaal, zoals wij *Amoras* als het echte begin beschouwen.

In de biografie van Willy Vandersteen door Peter Van Hooydonck lezen we op pagina's 104-105 de ontstaansgeschiedenis van *Het Spaanse spook*. Vandersteen zou strips gaan maken voor het weekblad *Kuifje*, dat een opening zocht naar de Nederlandstalige markt. De NV Standaard Boekhandel zag dit goed zitten, want op die manier zou het Franstalig publiek kennis maken met het werk van Vandersteen. De uitgeverij stelde wel als voorwaarde dat zijzelf de Nederlandstalige albums van die verhalen zou verzorgen. De Franstalige uitgave kon door Lombard uitgegeven worden. Op die manier ontstond de "Blauwe reeks". Eigenlijk zijn in het Frans slechts vier verhalen werkelijk in het blauw uitgegeven: *De Tartaarse helm, De schat van Beersel, Het geheim der gladiatoren en De gezanten van Mars.*

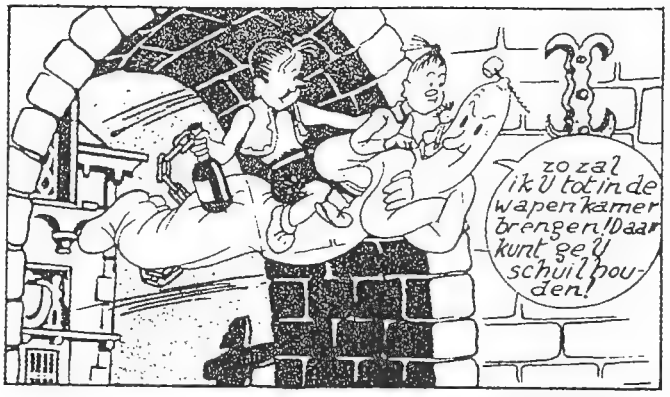

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

De groene splinter verscheen nooit in de Franstalige blauwe reeks, omdat het niveau van de verhalen sterk gezakt was. Van het laatste verhaal, *Het gouden paard*, kwam er zelfs geen Nederlandstalig album.
De Franstalige reeks heeft ook een andere invalshoek: Suske en Wiske waren blijkbaar wat te onnozel voor het veeleisende publiek van *Kuifje*, en daarom werd de figuur van Lambik naar voor geschoven. Hij wordt in de rol van de sportieve intellectueel en kunstkenner gewrongen. Een hele metamorfose dus, in vergelijking met zijn ware aard zoals wij die kennen uit de krantenverhalen in die jaren! De titel van de Franstalige blauwe albums werd *Mr. Lambique, Bob et Bobette*, in een verleidelijk lettertype, anders dan in het Nederlands. Deze albums behoren ook in het Frans al tot de meer gezochte exemplaren.
Buitenbeentjes in de Franstalige blauwe reeks zijn *La clef de bronze* (met een unieke voorplaat) en *Le fantôme espagnol*, voor de Franstaligen het *pièce de résistance* van Vandersteen. In het Frans werden beide albums gekartonneerd uitgegeven, zoals de meeste verhalen in de befaamde *Lombard Collectie / Collection du Lombard*. In het Nederlands springt de eerste druk van *Het Spaanse spook* wel wat uit de band door het ongewoon grote formaat, maar het is een gewone "slappe" uitgave met papieren rug.

En toch...
In de achtste editie van Matla's Stripkatalogus lezen we onder HET SPAANSE SPOOK:
"Wellicht verscheen er ook een Nederlandstalige gekartonneerde uitgave. Hans Matla herinnert zich dat hij in circa 1959 een Nederlandstalige gekartonneerde editie van *Het spaanse spook* van een vriendje heeft geleend en heeft gelezen. Nadien heeft hij nimmer meer zo'n gekartonneerd exemplaar waargenomen, noch is hem bekend of iemand er een in bezit heeft...".
Een vreemd verhaal, van het kaliber van De Schat van de Tempeliers of Het Monster van Loch Ness: natuurlijk gelooft niemand echt in het bestaan van die dingen, maar àls het nu eens waar was, je weet maar nooit...

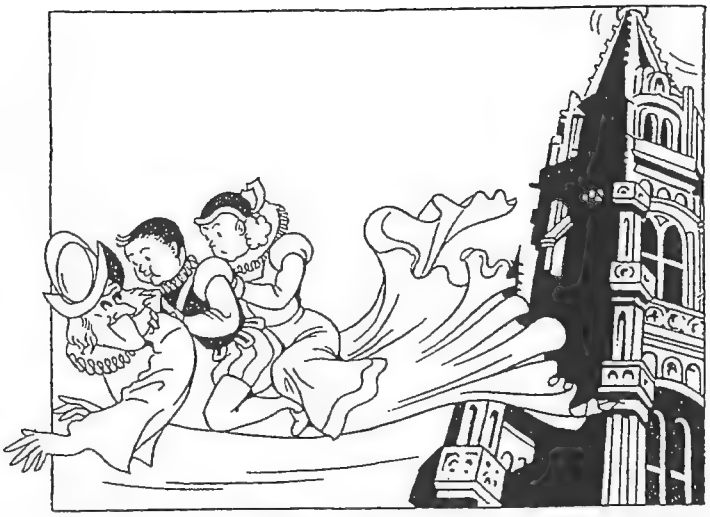

Zowel het Standaard-album als de Lombard-versie verschenen in 1952. In *Kuifje* nr. 15 (Pasen 1954!) vinden we inderdaad een advertentie, mét afbeelding, voor een gekartonneerde versie van het Lombard-album aan een prijs van 59fr.

Willy, erkend en ervaren stripwinkelier in Mortsel, heeft alvast zijn eigen theorie voor het boek dat ontsnapt aan alle logica: "*Het Spaanse spook* was het eerste Franstalige Suske en Wiske-album. In 1948 was wel afgesproken dat de Nederlandstalige uitgaven door NV. Standaard Boekhandel zou gebeuren, maar bij Lombard waren ze zo goed op dreef dat de mensen van de produktie alvast een aantal dummy's of demonstratie-albums gemaakt hadden. Sinds het eerste gesprek was ondertussen alweer vier jaar verlopen! Zo'n album zou zelfs een tijdje in de etalage van de Kuifje-winkel in Brussel gelegen hebben. Door de snelle reactie van Standaard Boekhandel, die aan de afspraak herinnerde, werd een verdere uitgave van het album verijdeld".

Dat klinkt niet slecht, maar hoe komt dan zo'n album in 's-Gravenhage terecht? Waar het nota bene door Hans Matla gelezen wordt, die er zo van onder de indruk is dat hij jaren later besluit het hele Nederlandstalige stripwezen te boek te stellen?

Volgens Peter Van Hooydonck moeten we het gekartonneerde Spaanse spook naar het rijk der fabelen verwijzen: "Dat is natuurlijk allemaal heel mooi, maar we mogen niet vergeten dat het weekblad *Kuifje* in de eerste plaats een vertaling van *Tintin* was. Uiteraard is die advertentie voor een gekartonneerd album verschenen, maar dan in het Frans. De plichtsgetrouwe vertalers van dienst hebben gewoon de titel en de tekst vertaald, zoals ze dat altijd deden voor die albumreclames van de Lombard Collectie".

Eind 1953 werd het Lombard-album herdrukt. Nader onderzoek toont dat de albumreclame uit 1954 een montage is, mooi knip-en-plakwerk, maar geen foto.

Dus toch een spookverhaal?

Patrick.

ALBUMS!
HET GEHEIM VAN DE ZWAARDVIS
85 Frs.
84 blz in kleuren
De fantastische avonturen van CORENTIN
59 Frs.
Het Spaanse Spook
59 Frs.
IN DEZE PRACHTIGE ALBUMS
VIND JE JE GELIEFKOOSDE HELDEN
CORENTIN - BLAKE en MORTIMER - SUSKE en WISKE en hun onafscheidelijke vriend LAMBIK
Zijn op dit ogenblik verkrijgbaar :
Het Geheim van de Zwaardvis (1e deel) door Edgar-P. JACOBS
Het Geheim van de Zwaardvis (2e deel) door Edgar-P. JACOBS
De Avonturen van Corentin door Paul CUVELIER
De Nieuwe Avonturen van Corentin door Paul CUVELIER
Het Spaanse Spook door Willy VANDERSTEEN
DEZE ALBUMS, DOOR « LOMBARDUITGAVEN » GEPUBLICEERD, ZIJN VERKRIJGBAAR IN ALLE BOEKWINKELS EN IN DE KUIFJESWINKEL, LOMBARDSTRAAT, 24, BRUSSEL.

Terug naar de bron, en hoe ze te gebruiken

In Viking 2 *van mei 1995 lazen we een interessante bijdrage van Martin Lodewijk. Puttend uit eigen ervaring verklaart hij waarom Vandersteens leenwerk van Harold Foster volgens hem geen plagiaat is, maar wel "brongebruik". Dat artikel hoeven we hier niet opnieuw te schrijven, maar het is wel geschikt als inleiding bij de volgende bijdrage.*
We treden namelijk zijn stelling bij dat de pioniers van het beeldverhaal de mosterd èrgens vandaan moesten halen, bij gebrek aan gepaste scholing. In de natuur dan maar, of bij de schaarse strips die verkrijgbaar waren. Bij Vandersteen leverde dat boeiende verhalen op, knap getekend; bij minder begaafde artiesten levert dat meestal een doorslagje op.

In de volgende bijdrage willen we de band tussen Vandersteen en Bruegel wat meer uitdiepen en grafisch ontleden.
Vandersteens "Bruegelverhalen" zijn schoolvoorbeelden van het verwerken van documentatie in een strip. Ondanks het feit dat de inspiratie vaak zeer letterlijk terug te vinden is in de tekeningen, heeft dit nooit een lezer gestoord, omdat de documentatie altijd gebruikt is in functie van het verhaal, en niet omgekeerd. De mooie plaatjes werden niet gebruikt om het boek vol te krijgen. We lazen tenminste nooit een klacht van een lezer die zich hieraan stoorde. Of het moest de eenzame Rob Mohlman zijn.
Waarom valt het tekenen naar bestaande afbeeldingen zo op bij *Het Spaanse spook*? Wel, het was de eerste Suske en Wiske waarvoor Vandersteen zich ernstig ging documenteren. De decors, de kostuums, de requisieten uit de Spaanse tijd wou hij niet zomaar uit zijn mouw schudden. Vooral niet omdat het voor *Kuifje* was. In de gazet had geen lezer gelet op de stuntelige decors bij *Op het eiland Amoras*, maar Hergé was bij het "sollicitatiegesprek" flink kritisch geweest. Blijkbaar wou Vandersteen zich bewijzen. Hij stak ze dan ook allemaal in zijn zak, de critici, door een met zorg getekend verhaal te brengen, dat historisch onderbouwd was. Het viel dan ook fijntjes op tussen de vaagheid van de vroege Alex en de eerder grove lijnen van de eerste Zwaardvissen.
Vandersteen zou een verhaal brengen dat zich afspeelde in Brabant ten tijde van Alva, met scènes in en om het stadhuis van Brussel en de Grote Markt. Waar kon hij zich daarvoor beter documenteren dan bij een ooggetuige uit die tijd, wiens werk hij bewonderde?

Om misverstanden te vermijden: een volledige opsomming van alle grafische verwijzingen naar Bruegel in Vandersteens werk is onmogelijk in de ons toegemeten ruimte. Bij een grondig nazicht stapelen de Bruegel-elementen in *Het Spaanse spook* zich op, om nog maar te zwijgen van De Geuzen.
We kunnen alleen proberen een inzicht te brengen in Vandersteens methode.

Hoe documenteerde Vandersteen zich?
Willy Vandersteen putte op diverse wijzen uit het rijke oeuvre van Pieter Bruegel de Oude. Enerzijds komen bekende werken als *De boerenbruiloft, Jagers in de sneeuw* en *De ekster op de galg* als schilderij voor in diverse verhalen. Waarschijnlijk heeft Vandersteen enkele namiddagen in musea doorgebracht.

Jagers in de sneeuw *© Standaard Uitgeverij, Antwerpen*

Anderzijds hanteerde hij meermaals de literatuur over Bruegel als een onuitputtelijke bron van figuren, scènes, gebouwen en landschappen.

Personages
Voor de personages in *Het Spaanse spook* plukte hij al eens letterlijk een figuur van de panelen van Bruegel, zoals de koehoedster met de hark (afb. p.13) en Lambik met de doedelzak (afb. p.10). De figuren zijn hier duidelijk herkenbaar. Zij verhogen enkel het historische karakter van het verhaal. De lezer die het werk van Bruegel kent, zal de knipoog herkennen.
Anderzijds bewerkte hij figuren van Bruegel dermate dat de ontlening nauwelijks zichtbaar is. De houding van Don Persilos met de kruik is ontleend aan de gravure *De Zomer* uit 1570. (afbeelding op rechterpagina)
Een meer letterlijke overname van deze gravure opent Geuzen-album zeven, *Strijd om slot Loevestein*.

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Het hoefde niet altijd Bruegel te zijn...
Vandersteen ging ook wel eens te rade bij Rubens.
De stal en het paard uit het schilderij De verloren zoon *(rechts) vinden we terug in* Het Spaanse spook *(links).*

Vandersteen streefde ernaar de vele figuren zo authentiek mogelijk voor te stellen. Hij maakte gebruik van het werk van anderen als figuurstudie, zoals hij ook houdingen ontleende aan Fosters *Prince Vaillant*. Voor de wapenuitrusting van Lambik en burgemeester Van de Molenburg vond hij de helm met oorbeschermers in Bruegels gravure *De strijd van de spaarpotten en geldkoffers* (afb. p.4). Het borstharnas duikt ondermeer op in de gravure *Fortitudo* (ca.1560); maar ook Dulle Griet draagt een gelijkaardig pantser-met-rok (afb. p.6). Voor de gevreesde roodrokken stonden de Spaanse soldeniers van Bruegels *Kindermoord te Bethlehem* model.

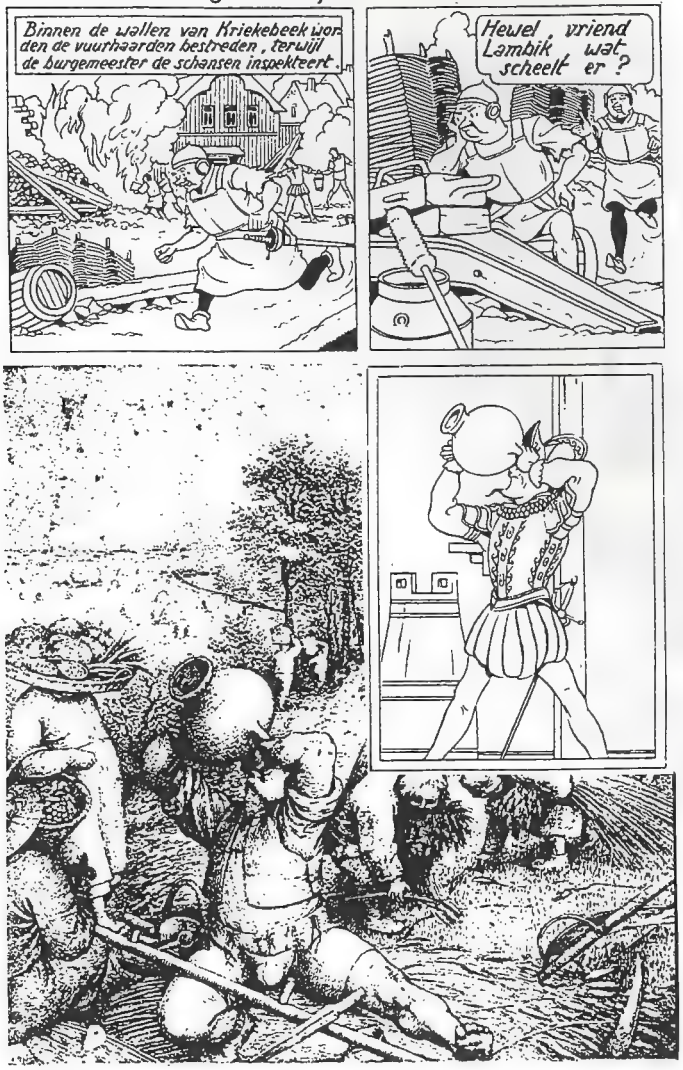
Binnen de wallen van Kriekebeek worden de vuurhaarden bestreden, terwijl de burgemeester de schansen inspekteert.
Hewel, vriend Lambik, wat scheelt er ?

Verhaalelementen

Vandersteen beperkte zich niet enkel tot geïsoleerde figuren. Het werk van Bruegel lag meerdere malen aan de basis van heuse scènes die zich over meerdere stripstroken uitstrekken. Aan typische Bruegelse thema's ontleende Vandersteen een zekere authenticiteit voor zijn verhaal. Zo vinden we het schilderij *De korenoogst* terug in *Het Spaanse spook* en in *De wildeman van Gaasbeek*. Het gevecht van Lambik voor de herberg in *Het Spaanse spook* is een verwijzing naar de gravure *Boerenkrakeel*. In het geval van *De korenoogst* is de ontlening letterlijk te noemen, in het tweede geval is er slechts sprake van een zeer vrije inspiratie.

Dergelijke vrije bewerking van Bruegelwerken vinden we ook terug in *De snoezige Snowijt* (zie p.7), en in *Op het eiland Amoras*. De gravures *De magere keuken* en *De vette keuken* uit 1563 inspireerden Vandersteen waarschijnlijk tot de strijd tussen de mageren en de vetten op Amoras. In 1945 lag het gebruik van dit thema voor de hand. Het illustreerde immers de verdeeldheid van de bevolking op dat moment, en zelfs op een letterlijke manier.

In *De vette keuken* schoppen de kale vetten een magere letterlijk de deur uit. Het vertrek en de tafel zijn volgestouwd met spijzen, vooral worst. Bij Bruegel verdringen de mageren zich rond een schotel met lege schelpen. Ze zijn gekleed in lompen en één van hen heeft een muts waarop een mes(?) steekt. Bij Vandersteen dragen ze een vork op de muts, en ze vechten om een been.

De magere keuken (fragment)

© Standaard Uitgeverij

STRIPWINKEL TISTJEN DOP

Patersstraat 96 - 2300 TURNHOUT
Tel + fax: 014/428829 Woensdag en zondag gesloten

Volgende albums zijn nog verkrijgbaar met

GRATIS EX-LIBRIS :

Nr. 5 (Lou Smog 5 - G. Van Linthout),
nr.11 (Dagboek van een bos 1 - Servais), nr.13 (Scorpio 3 - R. Wuyts),
nr. 15 (Tom Carbon 4 - L. Cromheecke), nr. 17 (Dwaze Monnik 7 - Vink)
nr.20 (Zoo1 - Frank), nr. 22 (Parispolis - D. Nuyts),
nr.23 (Kronieken van Panchrysia - Ferry),
nr.25 (Kota Base - E. Raven), nr. 27 (Tandori 3 - Curd Ridel).
nr.28 Sarah Spits 10 (Marc Wasterlain), nr.29 Dampierre 5 (Legein),
nr.30 Kobe de koe 1 (Johan De Moor), nr.31 Rooie Oortjes 10 (Di Sano),
nr.32 De verdwenen titel (Gummbah), nr.33 Sarajevo Tango (Hermann).

ALLE EX-LIBRI ZIJN GENUMMERD EN GESIGNEERD!

Houtekiet Strips

is letterlijk de hoek om!

Nieuw adres:

Louis Melsenstraat 1
3000 Leuven

016/23 22 78

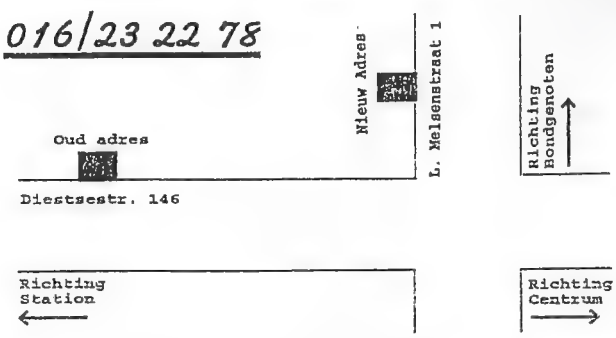

Open: maandag: van 13.00 uur tot 18.30 uur
dinsdag tot zaterdag: van 10.30 uur tot 18.30 uur
zon- en feestdagen: gesloten

WOEFKE

BOEKEN - STRIPS
CD - VIDEOFILMS

INKOOP - VERKOOP
STRIPANTIQUARIAAT

ANTWERPSESTRAAT 185,
2640 MORTSEL (ANTWERPEN)

tel. 03/449.15.60

Open: van 9 tot 18 uur.
Donderdag gesloten

STRIPWINKEL

BONTE

inrichter van de
BRUGSE STRIPBEURS

In het Boudewijnpark te St. Michiels
op 16 en 17 maart 1996

Heidelbergstraat 5
8200 BRUGGE 2
open van 13 tot 19u.
zondag en maandag gesloten.
Tel/fax: 050/ 38.35.78

Decor en requisieten

Met het verwerken van fragmenten van gebouwen en landschappen ging Vandersteen nog verder. Het betreft hier vaak overnames van details uit schilderijen, gravures en tekeningen die naadloos in het plaatje zijn geïntegreerd. In het fragment uit *De boerendans* (A) is het gebouw op de achtergrond zeer herkenbaar. Dat Vandersteen met de neus in de boeken op zoek ging naar boerderijtjes van soms minimale afmetingen, kunnen we illustreren met een fragment uit de gravure *De zomer* (B) en een fragment uit *De ekster op de galg* (C). Niet alle boerderijen zijn letterlijk afkomstig van Bruegel. De huisjes in het dorpje waar de boerenbruiloft plaatsvind, zijn zeer waarschijnlijk door Vandersteen zelf bedacht, met enkele gravures van Bruegel in het achterhoofd.

De ontlening van landschapsachtergronden aan Bruegel valt een zeer aandachtige lezer op door een subtiel verschil qua stijl. Zo is in plaatje (D) de huizengroep iets fijner en meer gedetailleerd getekend dan de rest van de tekening. Zo zijn er wel meer voorbeelden in *Het Spaanse spook* die waarschijnlijk terug te vinden zijn bij Bruegel, maar schrijver dezes heeft ze nog niet opgespoord.

(A)

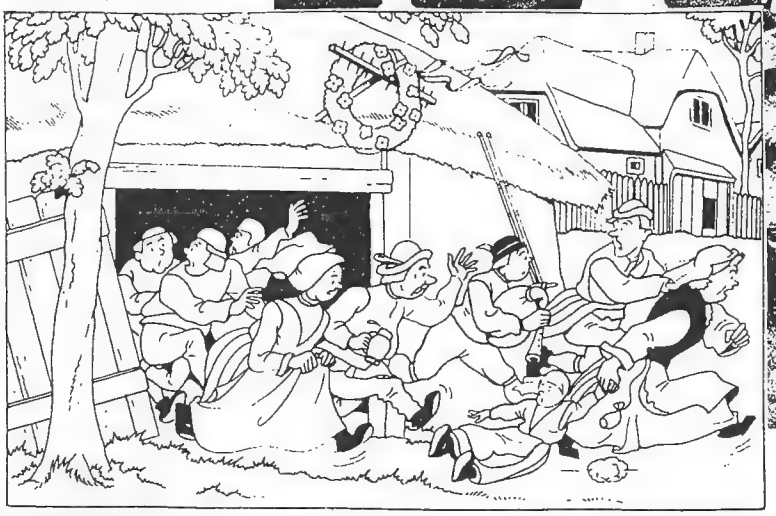

(B)

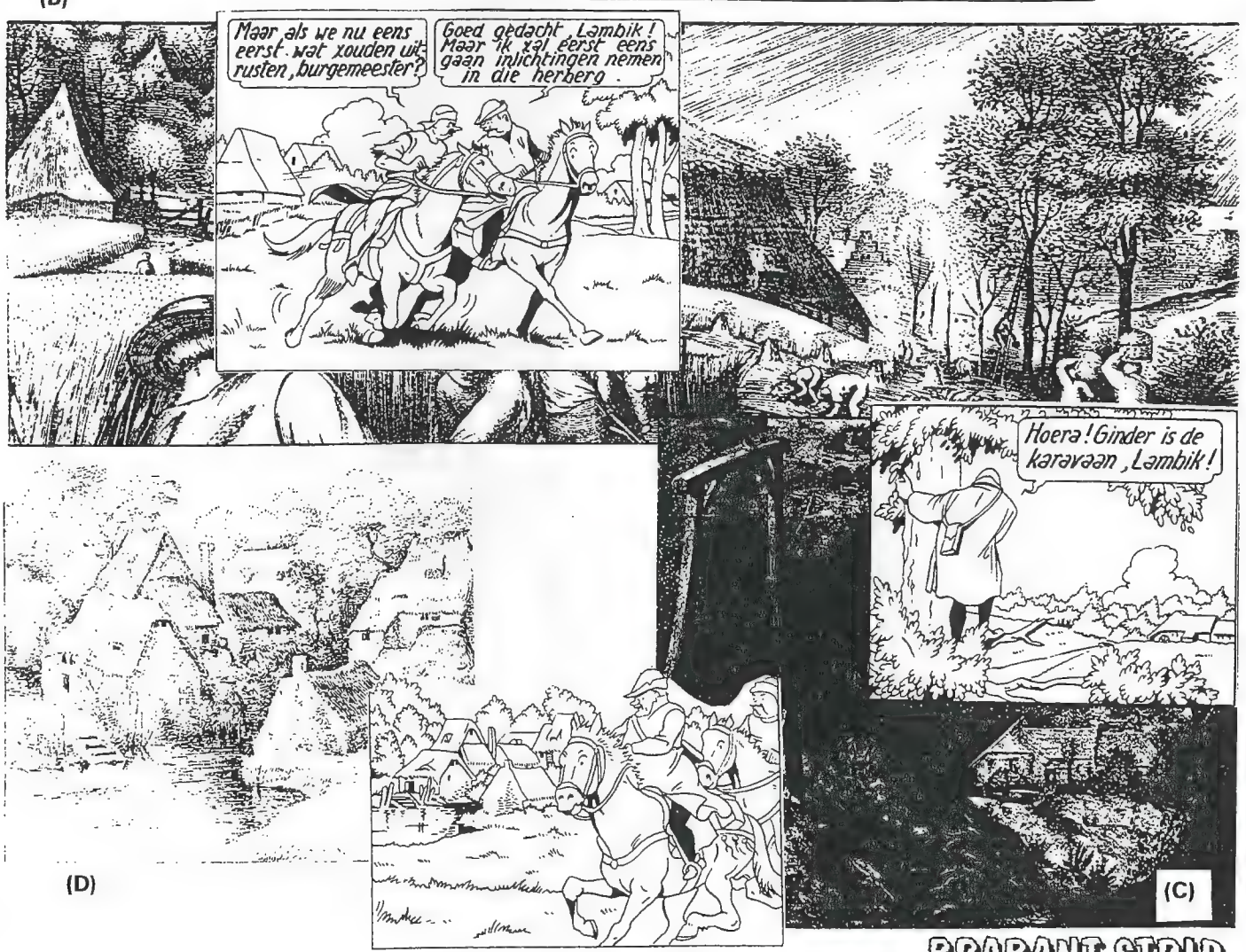
Maar als we nu eens eerst wat zouden uitrusten, burgemeester?
Goed gedacht, Lambik! Maar ik zal eerst eens gaan inlichtingen nemen in die herberg.
Hoera! Ginder is de karavaan, Lambik!

(C)

(D)

De tekening van de huizengroep (D) werd in de jaren veertig nog toegeschreven aan Bruegel, maar ondertussen is bekend dat ze gemaakt werd door Jacques Savery en voorzien werd van een valse signatuur.

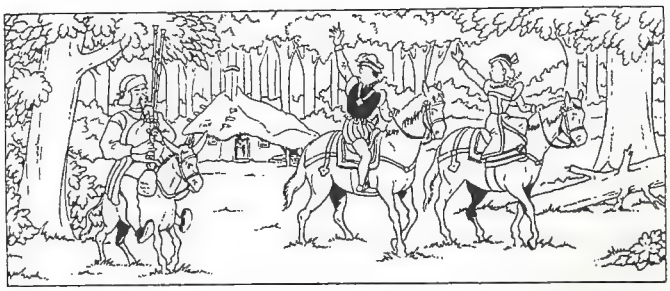

(E)

© Standaard Uitgeverij

De hut van Alwina (E) en de boerderij (F) zijn misschien door Vandersteen naar de natuur getekend. Te oordelen naar de deur van de boerderij, met barokke natuurstenen omlijsting, is dit gebouw echter 17de-eeuws of later.

(F)

© Standaard Uitgeverij

Ook allerlei gebruiksvoorwerpen werden natuurgetrouw overgenomen van werken van Bruegel. Het beste voorbeeld is de kar waarmee onze vrienden vluchten voor de Spanjaarden. Ze is terug te vinden in de gravure *De kermis van Hoboken.*

Tot slot: Het Spaanse spook, een uitzonderlijk document over Brussel?

Voor de scènes in Brussel ging Vandersteen waarschijnlijk ter plaatse kijken met zijn schetsboek in de hand. Hij nam delen van het decor getrouw over, en maakte daarbij de fout elementen uit latere eeuwen in zijn zestiende-eeuwse verhaal te verwerken. Zo vinden we een aantal elementen uit de Negentiende eeuw terug, maar daarin zit genoeg stof voor een volgende bijdrage.

Vandersteen getuigt als één van de weinigen over de Brabantse geschiedenis van Brussel. Dat is niet zo evident als het lijkt, want er is deze eeuw heel wat moeite gedaan om het verleden van Brussel zo veel mogelijk uit te wissen. De verfransing van de stad en de verloochening van haar oorsprong ging de modale Vlaming weliswaar pas opvallen ten tijde van Expo '58, maar werd toen al langer georganiseerd. Om de herinneringen aan het Brabantse verleden ook fysiek uit te wissen, zou de stad vanaf de jaren '60 genadeloos onder de sloophamer gelegd worden. Dit proces gaat ook vandaag nog door, en het verklaart waarom bijna alle overblijfselen uit vroegere eeuwen verdwenen zijn.

Na de verwoesting door de Fransen in 1695 werd de stad prachtig heropgebouwd (o.a. de Grote Markt en het stadhuis). Het ziet er niet naar uit dat we een dergelijke heropleving in onze tijd nog zullen meemaken. Suske en Wiske konden Kriekebeek in 1565 redden van de ondergang, maar we vrezen dat hun intrede in de Brusselse Lakenstraat in 1995 helaas niet hetzelfde effect zal hebben.

Frank Huygens en Patrick Vranken.

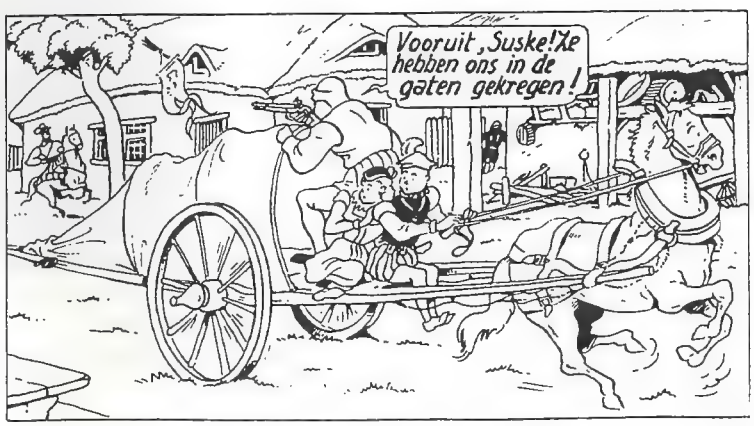

Raeriteiten en reclame

Suske en Wiske: archeologische vondst!

Wie zoekt die vindt! Het aloude spreekwoord heeft weer eens zijn deugdelijkheid bewezen. Bij een clublid aanschouwden we met open mond het Suske en Wiske album *De vliegende aap* (nr. 65 in de Vlaamse tweekleurenreeks, uit 1966). In dit exemplaar vonden we aan de binnenkant een machinaal aangebrachte zwarte opdruk: "Aangeboden door de Koffie Vedeka Avelgem". Als gevolg van dit werkelijk opzienbarend nieuws is bij de clubleden in België een koortsachtige zoekgekte ontstaan. Altijd geweten dat ze in Aovelghem speciaal waren, maar dit...
In het zopas verschenen tweede deel van de Marc Sleen Gids lazen we bovendien dat er ook albums van Nero bekend zijn met dergelijke reclame-opdruk voor Vedeka. Daarover volgende keer meer.

Glanzende Fanny in Suske en Wiske Weekblad Special

Langzaam maar zeker beginnen onwetende verzamelaars van Suske en Wiske en Kiekeboe door te krijgen dat van het weekblad elf proefnummers bestaan. Mede dank zij de club zeg maar (we mogen toch ook eens wat reclame voor onszelf maken, zeker?). Deze nummers zaten in de bekende Nederlandse leesportefeuilles en zijn zeer moeilijk te vinden. Alle verhalen beginnen met plaat 1 en eindigen met plaat 11. Er staat o.a. *Kiekeboe in carré* in. Vooral het nummer 2 met de prachtige Kiekeboe-voorplaat en het nummer 9 met de Fanny-voorplaat worden nu druk gezocht door Kiekeboe-verzamelaars. Nummer 5 schijnt ook moeilijk te zijn. Maar wat is nu weer het hete nieuws dat u alleen in dit magazine leest? Het blad dat volgens sommige leden beter informeert dan een bepaald fanblad? Welnu, enkele clubleden ontdekten dat de nummers 9 en 10 ook met *glanzend papier* bestaan. Het is nog niet bekend of er ook andere nummers met glanzend papier bestaan. Vanzelfsprekend is zo'n glanzende Fanny in badpak op de voorkaft wel wat waard! 't Is voor de rappe!

Alex de reclame-reporter op zoek naar... Meneerke DCM

Te St.-Katelijne-Waver werden we na afspraak vriendelijk ontvangen door mevrouw De Ceuster van DCM (De Ceuster Meststoffen). Deze groothandel heeft begin dit jaar een reclamestripje uitgegeven, *De avonturen van Meneerke DCM, nr1! Burentwist.* Op onze ruilbeurs in Leuven had ik zo'n exemplaartje kunnen kopen, in vierkleurendruk, met een heldere lijn. Het oogde goed, daar moest ik dus meer van weten. Mevrouw De Ceuster was verrast dat we geïnteresseerd waren in haar stripje. Het was namelijk de eerste reactie die ze kreeg. Er werden nochtans 50.000 ex. verspreid over België en Nederland. De strip meet 21 bij 15cm, en de zeer verzorgde tekeningen zijn van Marc Janssen. De teksten zijn van de hand van René en Manu Verreth, gekend van het Mechels Miniatuur Theater, en ze spelen zelfs een hoofdrol. Met de strip wil men de klant op een speelse manier duidelijk maken hoe de meststoffen van DCM het best en het veiligst gebruikt worden. "Het waren die droge, saaie lijntjes tekst op de verpakkingen die me op het idee brachten om eens op een totaal andere manier te werk te gaan", vertelde mevrouw De Ceuster me nog. Bij één zak meststoffen krijg je één strip. Op mijn vraag of er nog een tweede deel volgt, antwoordde ze dat dit misschien kon overwogen worden, maar dan verwacht ze toch nog meer positieve reacties. Na nog wat over de technische aspecten gepraat te hebben, overhandigde mevrouw De Ceuster me bij het afscheid enkele exemplaren voor de reclamestripliefhebbers, met de verzekering dat ze ons op de hoogte zal houden indien er een tweede deel zou verschijnen.
Op de terugweg nam ik me voor in de toekomst zeker uit te kijken naar de meststoffen van DCM. Eens te meer heeft de reclamestrip zijn doel niet gemist.

AVEVE tuinkrant

In deze krant, uitgebracht door de "AVEVE Tuincentra", worden produkten voorgesteld die in die centra verkrijgbaar zijn, zoals u zich kunt voorstellen. Een korte strip versiert de Tuinkrant binnenin: *Oskaarclub.*

Andermaal uit het Stenen Tijdperk...

Het gestolen vredeswapen van Piet en Bert is weer een uitgave van vzw Stripbeurs Middelkerke, die reeds tijdig gedrukt werd vòòr de stripbeurs. Verder zouden weer zoals gewoonlijk de "witte" en de "zwarte" luxe volgen, met als extra een apart boekje. Naar het schijnt zouden de rechten van Piet Pienter en Bert Bibber verkocht zijn aan Standaard uitgeverij, zodat Middelkerke met deze uitgaven zou stoppen (het is maar dat u het weet...). Wat wij zeker weten, is dat een aantal verzamelaars niet meer zitten te wachten op dergelijke luxe-uitgaven. Strip Middelkerke bracht ook luxe-albums uit van Agent 212 en de kleine Robbe. Hier en daar lazen we dat er 300ex. zijn van elk. Opgelet: Dupuis stopte van elk 25 ex. in de kelder, zodat er maar 275ex. beschikbaar zijn. Maar! Van elk album werden drie ex. speciaal voor het bestuur van de Reclamestripclub genummerd van 1 tot 3. de andere ex. werden niet genummerd. Dat is toch een vermelding in de Matlacatalogus waard?

De weg van de brief

Dit stripboekje werd jaren geleden aangeboden door de Belgische Post. Ondertussen is het vrij zeldzaam geworden. De titel van de strip wordt echter binnenin vermeld. Groot was onze verwondering toen een clublid dat bij de Post werkt, ons een exemplaar toonde waarvan voor- en achterpagina in plastiek zijn! Waarschijnlijk was dit een "intern" exemplaar.

Waarschijnlijk populairder dan de Euro:

De Suske en Wiske-munt!

Nee, de titel klopt niet. Het nieuwe muntstuk is prachtig, en zeker waardevol, maar je kan er niet mee betalen. Daarom spreken we niet van een "munt", maar van een herdenkingsmedaille of -penning.
Herdenkingsmedailles van de Koninklijke Munt van België staan steeds in het teken van een belangrijke gebeurtenis, zoals het gouden jubileum van Suske er één is. De medaille is echter niet van goud, maar in tombak (een koper-zink legering), en werd in Fleur de Coin-kwaliteit geslagen. Tombak, een echte Suske en Wiske-legering, we denken direct aan *Limbak.* Wie weet inspireert het Paul Geerts voor een volgend verhaal.

Samen met de tekenaar brachten de dochters Vandersteen de Eerste Slag tot een goed einde. Onmiddellijk kon vastgesteld worden dat de weergave van Suske en Wiske op de voorzijde goed geslaagd is. "De oogjes blinken zelfs", glunderde Paul Geerts. Zeer ontroerend is wel de beeltenis van Willy Vandersteen op de achterzijde, duidelijk gerealiseerd naar één van zijn cameo's. De gravures zijn van de hand van de befaamde Engelse graveur Geoffrey Colley.

Wat maakt deze medaille nu nog extra aantrekkelijk? De verpakking! Een uitvouwbare folder in geplastificeerd karton zorgt ervoor dat voor- en achterzijde van de medaille zichtbaar blijven. Bovendien werd de folder langs alle zijden mooi geïllustreerd. In feite wordt zo een **kortverhaal** gevormd, waarin de vijf hoofdfiguren kennis maken met hun nieuwste curiosum. Het geheel zit dan nog eens in een etui (van hetzelfde materiaal), ook al voorzien van een mooie tekening.
Het moet gezegd worden, de Koninklijke Munt heeft er werk van gemaakt. Als eerste in een nieuwe reeks rond stripfiguren is dit een voltreffer, in een oplage van 10.000 ex. Dat lijkt misschien voldoende, maar ik vermoed dat heel wat liefhebbers van munten én van Suske en Wiske zich dit hebbeding zulllen afschaffen, temeer omdat de prijs meevalt: 450fr. (25 Nlg).
Ideaal als eindejaarsgeschenk, niet te lang twijfelen dus...
Bestellen kan je bij de financiële instellingen, bij Philapost of bij de Koninklijke Munt, tel. 02/221.07.11.

We zijn bijzonder blij dat we zo'n aangenaam nieuws als een van de eersten uitgebreid kunnen behandelen.
Patrick.

T JA, LAMBIK. MISSCHIEN VOLGEND JAAR. WANT DE SUSKE EN WISKE-MEDAILLE IS PAS DE EERSTE UIT EEN LANGE REEKS MET STRIPFIGUREN. WIE WEET KRIJG JIJ OOIT WEL EEN EIGEN MEDAILLE? WANT EERLIJK GEZEGD, JOUW EDELE TREKKEN EN VOORNAAM VOORKOMEN ZOUDEN ER NATUURLIJK NIET OP MISSTAAN. IS HET NIET?
Pfff... Suske en Wiske op een medaille. Mijn edel gelaat had er veél beter op gestaan... Auw ! M'n hoofd !
Verdorie, kunnen die 2 bengels hun medaille niet beter opbergen !
J AJA SIDONIA, JE MAG SUSKE EN WISKE GERUST EVEN ONDER HUN VOETEN GEVEN. (VOLGENS LAMBIK IS DAT MET JOUW SCHOENMAAT 56 HELEMAAL NIET MOEILIJK.) MUNTEN LAAT JE BEST NIET TEVEEL RONDSLINGEREN. ZE ZIJN WEL STERK, MAAR VOOR JE 'T WEET BEN JE ZE KWIJT. JE KAN ZE BETER OPBERGEN IN EEN SPECIALE MAP. ZO BLIJVEN AL JE MUNTEN EN MEDAILLES NETJES BEWAARD. WANT WIE WEET, ZIJN ZE LATER VEEL GELD WAARD.

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

De hete Urbanus

Ter gelegenheid van het vijftigste album van Urbanus werd een jubileumuitgave gerealiseerd, en dit werd gevierd in het Antwerpse Hilton, waar de genodigden werden bedacht met 250 ongenummerde ex. (hc.) Daarnaast werden 208 genummerde ex. op de markt gebracht die elk één van de originele foto's bevatten die gebruikt werden voor de montage van de strip. Alle foto's zijn uniek en de albums zijn gesigneerd door de auteurs. In deze fotostrip zie je Brabant Strip-lid Willy Linthout als Cesar, en uitgever Jef Meert als Jef Patat.

Nieuws uit Nederland.

Reclame in Breda

Breda schonk dit jaar aandacht aan de reclamestrip, onder de vorm van een tentoonstelling van affiches. In de striptas zat zelfs een reclamestrip, en een hele goeie. *Kan ik effe vangen?* brengt ons de avonturen van meneer van Looij, alias Rijk de Gooijer. Hanco Kolk en Eric Heuvel, toch niet de eerste de besten, maakten een aantal grappige stripjes in opdracht van Reaal verzekering. Het boekje op oblong-formaat dateert blijkbaar al van 1993, en zou niet mogen ontbreken in je verzameling reclamestrips, want het is een échte, met reclame voor het produkt, en goed getekend.

Luchtkastelen

Listen en Luchtkastelen is een magzine van de consumentenbond over kinderen en reclame. Het februari-nummer kwam tot stand met steun van het Ministerie van Economische Zaken. Leuk is het korte stripje met een jongen die een bril draagt, gemaakt uit letters die RECLAME vormen.

Een frietje met... Balen!

"Dorkas jeugdjournaal" is een uitgave van Dorkas Hulp Internationaal. Nummer 5a dateert alweer uit september 1992, en toen werd postbus 12 in 1619 ZH Andijk vermeld als adres. Op de achterpagina staat een stripje met bovenstaande titel, van een zekere Willem.

Curiosa

Hot *chocolate* news!

De commerciële dienst van Italo Suisse deelde ons zopas het volgende mee: "Bij deze sturen we u de langverwachte n° 5 die nog ontbrak in de eerste serie wikkels van de Suske en Wiske-tabletjes. Intussen kunnen we u ook melden dat de volgende serie wikkels heel binnenkort in de distributie verkrijgbaar zullen zijn".
Ons artikel van vorige maand heeft dus een gunstig gevolg gekregen. Waar het al niet goed voor is!

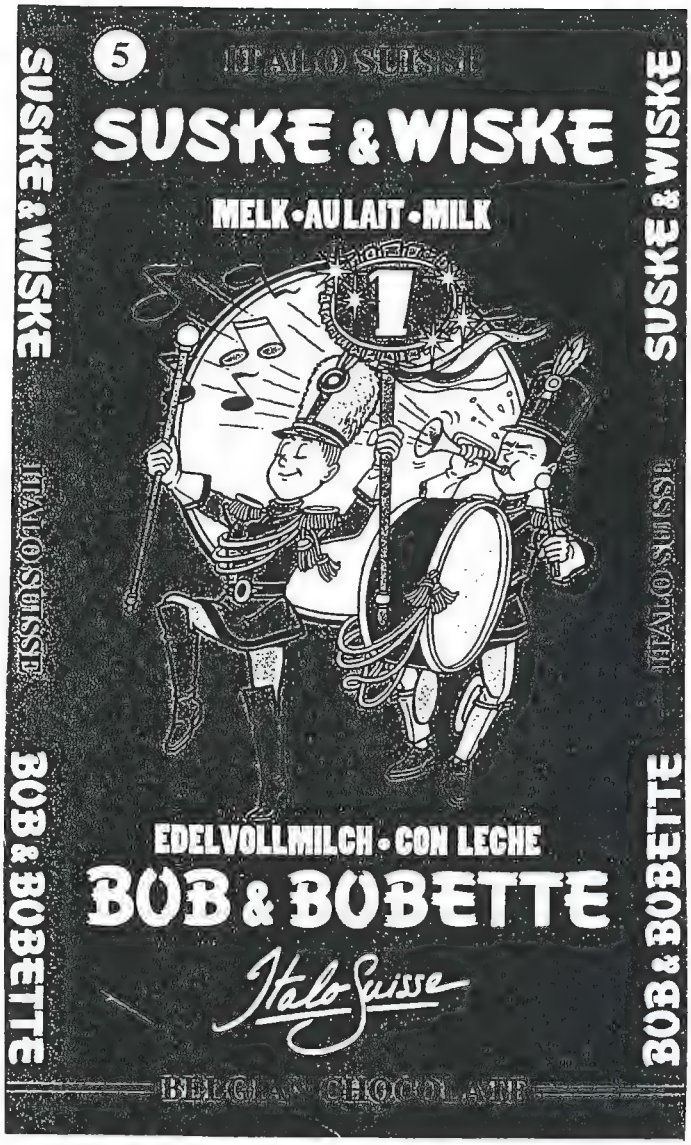

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

Henkel geeft het niet op

Henkel bracht een 12kg. wegende ton waspoeder Dixan op de markt, waarop Lambik, Suske en Wiske zijn afgebeeld in een heus ruimtepak. Ze bewegen zich door de ruimte en volgen de wegwijzers van Pluto en Jupiter. De ruimteton zagen we in het GB-warenhuis, waar ze van 8 tot 14 november in de aanbieding was.

Nog nieuws van Italo Suisse

In dezelfde zaak aanschouwden we ook de prachtige doos met chocolade-tabletten van Italo Suisse. In elke doos vind je: het hoofd van Suske of van Wiske (in chocolade veronderstellen we -red.); een reep chocolade (één van de de nrs. 1,2,3,4,6,7); en een mini-pakje chocolade, waarop één van de vijf hoofden van de familie. Op de achterzijde van de doos staat een tekening, waarvan er drie verschillende bestaan. We noteerden een prijs van 175fr. per doos (10 gulden). In de Italo Suisse-folder kreeg dit artikel nr.7501. In dezelfde folder staan ook de hoofden van Suske en Wiske, telkens in een rond doosje verpakt, en dit artikel troffen we inderdaad aan bij Colruyt.

Deze pagina's werden verzorgd door De RECLAMESTRIPCLUB
p/a Jean-Pierre Legein Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke
Tel. 058/51.23.02 (Nederland:) 00 32 - 58.51.23.02.
Heelwat reclamestrips uit dit artikel zijn op ruilbasis verkrijgbaar via de reclamestripclub.

Plaaster op los

Jaja, in België maken ze nog wel wat. Akimbo Creative Toys bracht vijf dozen *Suske en Wiske gieten* op de markt met telkens één van de figuren Suske, Wiske, Lambik, Jerom of Sidonia. De dozen verschenen eerder dit jaar al op de Nederlandse markt. De inhoud: de gietvorm, plaaster, vormhouder, verfpalet, penseel. Op de doos staat vermeld dat dit niet geschikt is voor kinderen onder de 35 maanden. In ieder geval, voor wie graag knoeit met plaaster, knutselt en van beeldjes houdt, zijn dit de ware dozen. Soms werd een sticker aange-bracht waarop in het Engels te lezen staat dat het een "Hoog educatief, waardevol produkt" is. De kwaliteit wordt gegarandeerd. Een aanrader voor de handige doe-het-zelver, nu de Suske en Wiske-beeldjes zo hoog gewaardeerd worden...

De mollige marmotten

Bij aankoop van twee zakken Bounty, Twix, Mars of Milky way krijg je in Nederland deze Suske en Wiske-strip.

De Beukelaer

Bij aankoop van speculooskoeken en Petit Beurre's kreeg je gratis een Suske en Wiske-mok. Nog even vermelden dat er twee displays zijn van deze aktie van De Beukelaer/General Biscuits.

De magische spiegel

Deze Suske en Wiske-speldoos wordt op de markt gebracht door HODIN uit Nossegem. De doos bevat: 1 spelbord, 84 speelkaarten, 6 kartonnen figuurtjes, 6 plastic voetstukjes voor de figuurtjes, 1 dobbelsteen, 1 penning, 1 spelreglement.

Andere curiosa

Asterix en de Olympische spelen

Op de Brabant Strip-beurs in Leuven vonden we deze uitgave, voorzien van een sticker van Bio Record. Asterix is afgebeeld met het bekende flesje toverdrank. Deze strip valt onder curiosa vanwege de sticker. Gedrukt door Proost voor Dargaud Benelux in 1991.

Een avontuur van Peter Pan

Magic Disk bracht vele jaren geleden deze opplooibare strip uit, in karton. Deze is voorzien van een plaatje dat je zelf moet ronddraaien. Met een bijgevoegde naald zou je, bij de juiste snelheid (die je zelf moet zoeken), "iets" horen. Dit wordt ons toch verteld door Mickey Mouse, die afgebeeld wordt met een oude grammofoon. Dit curiosum is een creatie van Brain urope Promotion, destijds gevestigd in de Messidorlaan 203, 1180 Brussel. Het is duidelijk dat dit zowel beschouwd kan worden als reclamestrip én als curiosum.

Passport against AIDS

CGSO vzw (staat voor Centrum voor Geboorten-regeling en Seksuele opvoeding Oostende), is een C.L.G. centrum dat erkend is door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. We bezochten dit centrum op zoek naar info. Als nieuwigheid vonden we daar een boekje dat Passport against AIDS heet, met cartoons in verschillende talen, en achteraan bevat dit boekje ook een woordeloze strip over vrijen en condoomgebruik, en er werd zelfs een condoom bijgevoegd. Dit boekje is al enkele jaren oud, doch dit jaar verscheen ook een kleiner boekje, ook al met condoom. De illustraties zijn grappig, en van P. Kroll.
Als uitgever wordt vermeld: Europe against AIDS, de Haernestraat 42, 1040 Brussel.

De smurfen

Pouss-Mousse is een produkt van Colgate-Palmolive Belgium, bekend door de TV-reclame. Vijf soorten wascrème's zijn verkrijgbaar in plastieken flacons, waarrond telkens een stripje van de Smurfen is aangebracht. De stripjes zijn echter in plastiek, zodat ze onder curiosa vallen. Nog méér blauwe mannetjes: bij Bolletje zit op de opzetbiskwie-pakjes telkens een stripje van de Smurfen. Waarschijnlijk ook weer in plastiek.

Crocky&Co

Het magazine Crocky &co. news van juni '95 verraste de Crocky-leden met een bon voor een gratis toegang voor 10de stripfestival te Koksijde. Op de bon staat ook de afbeelding van Suske en Wiske die gebruikt werd in diverse tijdschriften.

Nog meer aardappelschijfjes

Bij een grote vakantiezak Smiths chips werd een vakantieboek van Sjors en Sjimmie bijgevoegd. Bij Albert Heyn bedroeg de prijs 8,95Nlg.

Niet bepaald de kroon op het werk...

De nieuwe Thorgal

Het liefst zouden we schrijven dat dit weer een uitstekende aflevering is in een prima reeks, maar helaas, iedereen kan het zelf zien: het is niet meer wat het geweest is. De kleuren lijken fletser dan vroeger, de tekeningen zijn minder fijn uitgewerkt, en dan vooral die gezichten... Nee, het is al beter geweest. En stelde het verhaal nu nog maar wat voor. Zoals Paul Geerts onlangs in een interview zei: "Men spreekt altijd van massaproductie bij Studio Vandersteen, maar bepaalde succesvolle scenaristen werken voor verschillende tekenaars, en maken dan een aantal scenario's voor elke reeks per jaar. Is dat dan geen overproductie, en hoe zit het daar met de kwaliteit?" In het geval van Van Hamme gaat deze bedenking inderdaad op. De interessantste verhaallijnen van de Thorgal-saga lijken verkend. Om er toch maar wat bij te breien, wordt zoon Jolan nu al twee albums lang in de hoofdrol gedrongen. De inspiratie is zoek, want in *De kroon van Ogotaï* worden weer maar eens tijdreizen en dito anachronismen uit de kast gehaald om een ingewikkeld verhaal te vertellen waarvan je niet wijzer wordt. Zie ook: *De meester van de bergen.*
In schoonheid eindigen is niet zo eenvoudig. (PV)
Thorgal 21: De kroon van Ogotaï
Rosinski en Van Hamme, Lombard.

Rik moest het weten

Aangenaam verrast waren we bij de aankondiging dat Johan en Pirrewiet zouden terugkeren. De tekeningen van het vorige album *De horde van de raaf* waren dan nog van die aard dat we dachten: met een beter scenario kan deze strip misschien een tweede jeugd gaan beleven. Alleen was het verhaal nogal kinderlijk, en dat is deze keer nog erger. Nu, een goeie kinderstrip moet er zijn, en een goed verhaal hoeft niet ingewikkeld te zijn. Het probleem bij *De Troubadours van Steenbergen* is dat er gewoon geen verhaal is. Ik kan me voorstellen dat kinderen vandaag liever Suske en Wiske en Kiekeboe lezen dan dit.
Bovendien evolueren de tekeningen al wat meer van Peyo weg dan vorige keer, en de stijl van de hoofdfiguren lijkt me toch essentieel om de vergelijking met de hoogtepunten uit de reeks te kunen doorstaan. (PV)
Johan en Pirrewiet 15:
De Troubadours van Steenbergen
Le Lombard.

Dans met mij... nog een keer die mooie tango

Dit album werd, in verschillende talen, verstuurd naar iedereen die iets voorstelt in de wereld: de Paus, staatshoofden, regeringsleiders, vertegenwoordigers bij de Europese gemeenschap, de Navo, de Uno, enz... Sindsdien werd in ex-Joegoslavië een vredesakkoord bereikt, dat wel nog in de praktijk moet omgezet worden. Heeft het één wat te maken met het ander? Laten we niet te naïef zijn. Waarschijnlijk hebben al die mensen weinig tijd gehad om hun exemplaar van *Sarajevo Tango* open te slaan, gesteld dat het album al voorbij hun persattaché geraakt is. Maar het maakt wel indruk, zo'n lijst van lezers. Boutros Boutros-Ghali kan vast niet lachen met de manier waarop hij geportretteerd wordt. Boutros danst lustig een tango temidden van de bloedende slachtoffers van de oorlog. Die scène geeft toch een ongemakkelijk gevoel: is dié man nu de grote schuldige van het drama? Heeft één persoon die macht over leven of dood, en gesteld dat hij die had, zou dat dan wel gezond zijn? Een strip over zo'n onderwerp is niet zo evident. Hermann beseft dat zelf ook wel, want zijn verhaal beperkt zich na enkele pagina's tot een eenvoudig gegeven, waarbij de oorlog in ex-Joegoslavië het decor vormt. Toch vind ik het één van zijn betere strips, omdat het dit keer eindelijk ergens over gààt. En Hermann doet tenminste iets: hij is woedend. Je kan je afvragen waarom de blauwhelmen zo versmurft belachelijk gemaakt moeten worden. De jongens op het terrein nemen tenslotte de beslissingen niet. Anderzijds, als je de getuigenverklaringen hoort van Dutchbat-soldaten over het weigeren van hulpverlening, dan mogen ze nog van geluk spreken dat Hermann er niet steviger tegenaan gegaan is. (PV)
Sarajevo Tango
Hermann, Vrije Vlucht Dupuis.

Over het talent van Matton

Uitgeverij Talent, onder leiding van Ronny Matton, zegt borg te staan voor de vertaling en distributie van moeilijk aan de man te brengen Franse strips. Bepaalde reeksen uit het Faraofonds voldoen inderdaad aan deze norm. Alhoewel, over de pas opgestarte serie, *Wanted*, heb ik toch een beetje mijn twijfels. Komt het door de bekendheid van scenario en figuren dat er ergens een beetje sprake is van verhaalplagiaat? Enkele voorbeelden : bij Blueberry is zijn gebroken neus een bekend gegeven, bij Wanted ontsiert een litteken in de vorm van een levensgrote W zijn aangezicht. Van beroep is hij premiejager, zie ik daar niet de held Durango opduiken ? Het hele verhaal voldoet aan de bekende gegevens. De onversaagde onbaatzuchtige held, steeds op de bres voor weduwen en wezen, in dit geval de onschuldige Hopi-Indianen die overvallen werden door de door-en-doorslechte Bull-Brothers. Dit zootje ongeregeld is tuk op de haardos van hogergenoemde indiaantjes. Aktie is gelijk aan reaktie, de strijd brand los. Zowel de Bulls als Wanted trekken een spoor van vernieling, moord en doodslag en jagen het sterftecijfer op tot ongekende hoogtes. Ondertussen legt onze premiejager als tussendoortje nog enkele gezochte boeven om, iedereen moet toch leven nietwaar. Eigenlijk is dit het soort strip dat een afbreuk doet aan het westerngenre, te vergelijken met de slechtere spaghetti-filmwesterns. Als toemaatje blijkt de tekenaar ook nog Girod te noemen. Als dit geen puur toeval is dan weet ik het niet meer. (Willem).
Wanted 1 : De Bull-Brothers
Rocca & Girod , Uitgeverij Talent , sc 229.

Gratis monster

Na afloop van de viering van Hec Leemans en Stripwinkel Wonderland in Houthalen (zie ook een vorige aflevering) sloegen we nieuwsgierig de nieuwe Bakelandt open. Nee, dit keer speelt het verhaal niet in een bos. *Het monster van Brugge* slaat niet op bekende figuren zoals Gerard Dépardieu of een zekere Delanotte, die naar beproefd recept de strip wat kleur geven. We zijn natuurlijk niet zo gek te verklappen hoe het verhaal in elkaar steekt. Hec Leemans heeft namelijk een *whodunit* in elkaar gestoken met de nodige spanning, en in een bespreking mag je dan de sfeer niet bederven. We kunnen wel schrijven dat we het spijtig vinden dat dit slechts een krantenstrip is.

TERUG NAAR HET VRIJBOS... ZITA ZAL DOODONGELUKKIG ZIJN...
HU! HU!
IK MOET EEN OMWEG MAKEN DOOR DE BOSSEN... ALS DE GENDARMEN ME ZOUDEN TEGENHOUDEN, MET DIT LIJK AAN MIJN ZIJDE, HANG IK!
13

© *Standaard Uitgeverij, Antwerpen*

We gunnen de tekenaar het beleg op zijn boterham, en de wetten van de markteconomie zijn nu eenmaal onverbiddelijk, maar toch...

Voor ons zou één doorwrocht verhaal per jaar ook al goed zijn, en dan liefst in zwart-wit of met een stijlvolle steunkleur. De tekeningen van Hec Leemans verdienen dat, zeg nu zelf. Vooral in dit album, met het geweldige decor: Brugge op de achtergrond, dat is altijd succes verzekerd. Japanners weten dat ook wel, en die doen geen slechte zaken.

Bakelandt: Het monster van Brugge
Hec Leemans
Standaard Uitgeverij

Ook terug:Butch Cassidy & The Sundance Kid

January Jones mag beschouwd worden als de tegenpool van Franka. Het zijn beiden vrouwelijke heldinnen, getekend in de klare-lijn stijl. Doch waar Franka zich afspeelt in onze hedendaagse leefwereld met alle moderne snufjes van nu, is de leefwereld van January Jones beperkter. De verhalen spelen zich af net voor Wereldoorlog Twee, de grote wereldbrand.

Bij de aanvang van het verhaal treffen we January aan bij Duke Movings Pictures, als stuntvliegster bij een nieuw op te nemen film. Doch een onverlaat gooit -in opdracht van concurent Paramony Pictures- roet in het te volgen filmscenario. Doorgesneden touwen terwijl men onder een vliegtuig bungelt, op hol geslagen paarden met een cactus onder het zadel, aangestoken branden en nog meer van dat fraais zorgen niet echt voor snelle filmopnames. Dus wordt het bekende detective bureau Pinkerton ingeschakeld, wiens slogan luidt: "wij slapen nooit". Pinkerton is natuurlijk niet echt concurentie voor January en haar trouwe helper Rik, zoals zal blijken uit de loop van het verhaal. De prachtige tekeningen van een zich steeds verder ontwikkelende Erik Heuvel zijn ware kunststukjes.

Gezichten met wisselende uitdrukkingen, prachtige treinen, vliegtuigen en auto's neergezet in zorgvuldig uitgewerkte decors zijn een ware lust voor het oog. Het scenario van Martin Lodewijk zit vol authentieke

verwijzingen: het Pinkerton bureau, Clark Gable wordt Clark Fable, zelfs Butch Cassidy en de Sundance Kid spelen een belangrijke rol in het verhaal. Wil je nog meer ontdekken: koop en lees zelf. (Willem).

January Jones : Het Pinkerton draaiboek
Eric Heuvel & Martin Lodewijk
Big Balloon , sc 180.

BRABANT STRIP VEILING

Ter gelegenheid van onze ruilbeurs op 28/4/96 houden we naar goede gewoonte ook onze tweejaarlijkse veiling. De veilinglijst zal verspreid worden als bijlage van het magazine van maart '96 en via de voornaamste stripwinkels. Alles kan in principe in aanmerking komen, maar we selecteren een 50-tal loten. Iedereen kan zijn stukken aanbieden op het redactieadres.

Gratis zoekertjes. Schriftelijk meedelen.

GEZOCHT:

*Bravo los 7° jg., 9° jg. (nieuwe reeks) nrs. 7+29, 10° jg. nr.2; **Mickey** los nr. 422 ; **Pep** jg. 1963+1965 ; **Ons Volkske** alb. 10,28,29 ; **Ohee** 15,34,99 ; **Robbedoes** 457.P. Vranken 052/30.50.40.

*Het blad van de **BP-jongeren** bijvoegsel bij *Kuifje* JP Legein 058/51.23.02

*Robbedoes en **Kwabbernoot** vòòr nr.20, 1° druk, goede staat ;+verzamelalbums vòòr nr.120 ; Storm hardcover 0-10 ; Luxe albums Franka. J.J. Jansen 03495-34503

*SUMSI (tijdschrift, uitgave van CERA), 1980-1995 ; Olidin 1°,2°,3°,8° jg. Alex Benoit 015/61.09.64

*Kuifje piraatuitg., parodieën, illegalen, o.a. De schipbreuk vd Eenhoorn, De zonneroute, Het kapitaal vd gulden scharen. Dubbele vergoeding voor het origineel of een **goede copie.** Ook ruilen tegen dubbele piraten en affiches. Ook nog posters en affiches rond Hergé gezocht ; **Bob Moran** roman "Stalen haai" en "Verzonken gallei", zelfs in slechte staat. **Piet Fluwijn en Bolleke nr.8** Guy v. Humbeeck 02/460.33.02

*Scheepjongens van Bontekoe (Piet wijn); **Bloske en Zwik**; alles van **Bob De Moor** ; **Ohee's** met werk van Tillieux ; knipsels van **Jan Kordaat**- verhalen die niet in boekvorm verschenen Rens Kamp, 070-3201886

*Brabant Strip Magazine nrs. 1 t/m 11 + **Kiekeboe** nrs. 1,2,5,14, in perfekte staat tegen menselijke prijs. Ruilen mogelijk. Filip Lomme 02/452.50.08 na 20u30.

*Kuifje albums 1,2,13,15,17,25,30,56,59,60; Kuifje pocket 1,2,3,19. Ludwig De Koninck.

*Suske en Wiske op video. Afleveringen van Kinder-atelier (VTM) met "portret" van: Sidonia (23/5/95), Lambik (30/5), Jerom (6/6), Barabas (13/6). Christian Van Lint, Noortberghmoeren 25, 4824 JA Breda.

*Matla katalogus 7de editie, Chick Bill's in goede staat uit Lombard-collectie en 2-kleurenreeks. Ruilen mogelijk. Michel Sels 015/61.63.89

*Demoen-stripverhalen, tijdschrift **Le Croisé** 1935-40, **Zonneland** 1945-50. Chris Mouton 09/369.69.91

*Contact met verzamelaars van het werk van **Henk Kuijpers** (Franka). Ik zoek reclamewerk, curiosa of speciale uitgaven. Manco-lijst op aanvraag. Rudi Duerinckx 016/40.64.73 (na 18 u).

*Belgische Moccona-boekjes (met 14 titels!): Esopus, Hercules, Archimedes, Mozart; **Pum Pum** jaren '60, met Paulus de Boskabouter; **Panda en de meesterkruidenier** losse plaatjes. Tevens aangeboden: teveel om op te noemen, o.a. Zonneland 1948, 1950-1953. Klaas de Krijger, Postbus 406, 1970 AK, IJmuiden, Nederland.

*Bloske en Zwik ; Averbode-strips ; S.O.S. Meteoren (in goede staat, redelijke prijs). Paul De Bont 014/65.73.79

*Kiekeboe reclame-uitgaven Dreft Dirk Mertens 02/269.63.19 (na 18u.)

*Alle mogelijke informatie, artikels, persknipsels, enz... over **Science Fiction** -strips. Frank Huygens 015/41.24.18

*Kiekeboe: Beginnende Kiekeboe-verzamelaar vraagt te koop: luxe albums *De snor van Kiekeboe, Afgelast wegens ziekte, De zes sterren* ; ook gezocht: 1ste druk van nrs. 1,2,3 en andere van de tweede en derde serie, alsook speciale uitgaven. Niet tegen extreem hoge prijzen a.u.b. Bertus Slijkhuis, (NI) 078-6143149

TE KOOP:

*Eric de Noorman, volledige Vlaamse serie HLN nieuwstaat, 36 stuks. p.o.t.k. Tony Maeckelberghe 015/20.59.67

*Suske en Wiske 10 Henkels ; **Kiekeboe** 3, Het Laatste Woepie Nieuws+puzzel ; **Agent 212** luxe Middelkerke ; **Urbanus** Frietkotmysterie (uitgave frituristen) Dirk Mertens 02/269.63.19 (na 18u.)

*Franquin-reeks compleet, 14d., 15000fr. ; **Ton&Tinneke** 3 delen in cassette, 6000fr. ; **Bessy**-knipsels uit Ons Volk, à 10fr Paul De Bont 014/65.73.79

*Het Gele teken, eerste druk, zeer mooi , zonder punt ;
Jari en het plan Z, eerste druk, zeer mooi ;
Robbedoes album 7 , (trap), compleet, gelezen exemplaar, zit goed in elkaar ;
Robbedoes almanak '47, goede staat, rug gerestaureerd, aangepaste prijs ;
Kuifje in Zwitserland, uitgave Sombrero 1.000ex., nieuw, 850fr.
Suske en Wiske De vliegende aap & De zwarte madam, eerste druk, goede tot zeer goede staat
Prijzen overeen te komen of ruilen Patrick Vranken 052/30.50.40

Nieuwsbrief B. Roels

*Oknam, de jonge Aziatische heldin van tekenaar **Benoit Roels** en scenarist Renard vormt de hoofdfiguur van een reeks die de lezer op een mystiek-realistische manier aan zijn stoel gekluisterd houdt.*

De verhalen van Oknam zijn doorspekt met mysteries, verrassende onthullingen en hele belijdenissen. De opgewekte, vrolijke Oknam doorprikt bij regelmaat deze nogal zware thematiek, en zo krijgen we een cocktail waarbij angst, schuld en verdriet zo eenvoudig gerelativeerd kunnen worden door liefde, opgewektheid en geluk. Deze cocktail zou niet misstaan in uw stripbar.

Roels en zijn projekten

* Wooly Wan, de nieuwe reeks van Roels, verschijnt bij Le Lombard (juni 1996). Wooly Wan speelt zich af in de nabije toekomst (rond 2030). De held is een verdoemd schrijver die zich wil wreken op het Ministerie van Cultuur (zij willen immers zijn werk niet uitgeven omdat hij -zogezegd- een subversief schrijver is). Zijn wraak bestaat uit het schrijven van een ultieme roman waarin het leven wordt geschilderd van een verdoemd schrijver die rampen veroorzaakt. Met de dag begint de realiteit de fictie van de roman in te halen. Veroorzaakt de schrijver zelf deze rampen of zou dit gebeuren in samenspraak met een terroristische beweging ? Mysterie alom !!!

* Oknam Deel 4, *Zandkorrel* verschijnt bij Dargaud Benelux (januari 1996). Het verhaal begint bij de ontsnapping van vier gevangenen en een kindje met spleetogen. De volgende dag heeft de pers het enkel over de vier vluchtelingen maar niets wordt vermeld over de ontsnapping van het aziatisch kind.
Waarom? Zou hier een immens en verschrikkelijk politiek geheim schuilgaan? Oknam en Isaac gaan op onderzoek... Het verhaal speelt zich af in Mexico en beslaat 2 albums.

Een eerste versie van Oknam (1992)

Roels en curiosa

- Ex-Libris in Zwitserland
- Ex-Libris bij het "B-gevaar" en de Stripkever
- Zeefdruk *L'Ile* bij Rève en Bulle (Brussels tijdschrift)
- De meeste platen van Roels zijn te koop en de vraagprijs ligt -afhankelijk van de plaat- rond de 14.000fr.

Wooly Wan

Kerry Blach

Roels en aardbevingen

De eerste plaat van de nieuwe serie "Wooly Wan" begint met een kleine aardschok in een stad. De eerste versie van die plaat tekende Benoit Roels op een nacht in 1992... Het was ongeveer 2 uur's morgens, heel exact kon hij het zich niet meer herinneren, en plots begon alles rond hem te beven. Even was sprake van lichte paniek, maar misschien was hij wel té veel in zijn verhaal verdiept geraakt. De dag erna hoorde hij... dat België getroffen was door een kleine aardschok!
Op zich al een ongelofelijk en zeldzaam gebeuren, maar het toevallig samenvallen van realiteit en fictie is nog ongelofelijker.

Bart persoons

Bibbergoud bij Bernaerts

De laatste dagen en nachten voor de Vandersteen-veiling steeg de spanning inderdaad tot ondraaglijke hoogten. Wie zich voorgenomen had het gebeuren bij te wonen, zoals uw reporter, keek elke avond de eigen strips nog eens in. Gewapend met een rekenmachine werden in Vlaanderen en Nederland plannen gesmeed voor een noodzakelijke aanschaf of staatverbetering.
Op de eerste rijen noteerden we de aanwezigheid van de familie Vandersteen. Ook de Studio was vertegenwoordigd door Paul Geerts, maar vooral de Verbeten Vinger van Standaard Uitgeverij was niet te negeren. Heel wat topstukken keerden dus letterlijk terug naar de bron. Een troost toch: nogal wat zeldzaam werk uit de beginperiode van de tekenaar zal wellicht te zien zijn in het toekomstige Vandersteen-museum. Er was ook geween en geknars van tanden toen stapels mooie dingen meegevoerd werden naar een bekende Haagse Kluis. Gelukkig wat het aanbod zéér overvloedig. Alle albums zaten er minstens één keer in, variërend van goede tot quasi-nieuwstaat. Voor elk wat wils.
Zoals te verwachten haalden de albums uit de Rode Reeks van vòòr 1950 goede prijzen, met als uitschieters *De vliegende aap, De koning drinkt, De zwarte madam, De stalen bloempot* en *Het zingende nijlpaard*, die méér dan de cataloguswaarde opbrachten. Prijsstijgingen zijn dus te verwachten. *Rikki en Wiske* en *Amoras* bleven echter onder de geschatte waarde. Wellicht is het plafond daar bereikt. Als alles goed gaat, vind je volgende maand de complete verkooplijst in dit magazine.
Verrassend was de matige belangstelling voor de Blauwe reeks, nochtans een set in uitgelezen staat. Dat heeft ook te maken met het onvoorspelbare van zo'n veiling: je weet niet vooraf wat je te beurt zal vallen, en mogelijk is het budget vroeger overschreden dan gepland. Meestal worden nog enkele centen opgespaard, in afwachting van enkele topstukken die later aan bod komen. De originele voorkaft van kleurboek 2 en de polychrome beeldjes bijvoorbeeld. Laten we ook de poppenkast-poppen niet vergeten, die geschat waren op 60.000fr en voor het dubbele weggingen.
Voor wie nog nooit een veiling durfde bij te wonen: er vallen ook wel eens koopjes te doen. Enkele loten werden weggeschonken voor een paar honderd frank. Het was dus niet nodig miljonair te zijn om iets op de kop te tikken, maar het hielp natuurlijk wel...
De aankondiging vooraf door de pers viel wat tegen: *De Morgen* en *ATV* konden dit unieke evenement naar waarde schatten; *BRT* en *De Standaard* brachten wel een degelijk verslag achteraf. *VTM* toonde niet de belangstelling die wel aan andere stripmanifestaties geschonken wordt. Maar ja, het was dan ook niet in de Warande te doen.
Tenslotte zorgden de vlekkeloze organisatie, de tentoonstelling van de prachtstukken, en de weergaloze show van Mon Bernaerts zelf voor een dag met hoge amusementswaarde.
En de entree was dan nog gratis ook.
Patrick.

Heeft Dirk Stallaert Suskes verkocht, alsook Wiskes ?

Nee, zoals we hem kennen is het waarschijnlijk een satire op het leven van de Grote Striptekenaars, die dromen van een luxe-leventje. Of misschien kijkt hij al uit naar de verkoop van *Expeditie Pelikaan*? Het grootste deel is de deur uit, maar er zijn nog enkele exemplaren over.

Op 14 januari 1996 signeert hij samen met Jan Bosschaert, Erika Raven en Ferry tijdens de 2de Strip-platen- & CD-beurs in het Alpheusdal te Berchem bij Antwerpen. De beurs start om 10u00.

Speciaal voor de beurs is een album van Sam verkrijgbaar met een ex-libris in beperkte oplage aan de prijs van 160fr.

Maar!
Opgelet!
Nu komt het!

Brabant Strip schenkt vijf (5) vrijkaarten weg aan zijn leden, die aan de kassa ook nog eens recht geven op het speciale album!

Stuur een gele briefkaart naar het redactieadres, met het antwoord op deze vraag:
hoe heet het electronische hondje van Kitty?

1996 KAN NIET MEER STUK !...

FLASHBACK
63 stripfiguren
10 jaar oud
beperkte oplage
Harde kaft : 650,-
Slappe kaft : 349,-

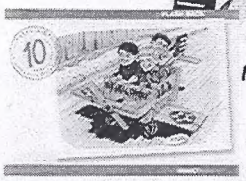

INSIDE 1 HERMANN
Luxe-editie met zegelblad
750 ex. 795,- Fr.

HEC LEEMANS
Luxe-editie 500 ex.
extra verhaal : 995,-
Slappe kaft : 349,-

MERHO
Luxe-editie met zegelblad 750 ex. 795,-
Slappe kaft : 295,-

RIK CLÉMENT
Luxe-editie 350 ex.met Reinhart-album 1.295,-
Slappe kaft : 395,-

DIRK STALLAERT
Luxe-editie 500 ex. extra Kitty-album : 995,-
Slappe kaft : 349,-

...dankzij COMIC! EVENTS. Info + bestellingen (058) 51 88 10

ALLE STRIPS
*
TWEEDEHANDS
(IN-EN VERKOOP)
*
LUXE-EDITIES

STRIPFIGUURTJES
*
T-SHIRTS
*
ZEEFDRUKKEN

DE STRIPKEVER

BRUULCENTER/LEERMARKT 50 (bus 24), 2800 MECHELEN tel. 015/21.76.05

Open: ma: 13u30-18u00, di-zat: 10u00-18u00.

STRIPWINKEL
VOOR GROOT EN KLEIN

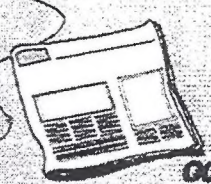

DAG EN WEEKBLADEN
ook alle TABAKSWAREN

CARNAVALARTIKELEN

VOOR UW
HISTORIAPLINTEN

EEN ADRES: 1 B NOWELEI 52_54
VILVOORDE 1800

BIJ PHILBO MOET U ZIJN

OOK VOOR
AL UW
STRIPS

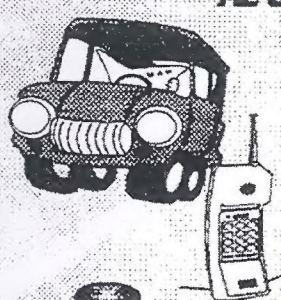

02/2519186

STRIPWINKEL

HEEMBEEKSESTRAAT 288 • NEDER OVER HEEMBEEK • TEL: (02) 268 41 92
AFRIT NR 6 RING BRUSSEL